

HE 48/2026 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä annettua lakia.

Esityksen mukaan lakiin lisättäisiin EU:n eläinterveyssäännösten muutosten edellyttämät täsmennykset lemmikkieläinten tunnistusmerkintöjä koskeviin vaatimuksiin ja vastaavat täsmennykset hevoseläinten tunnistusmerkintöjä koskeviin vaatimuksiin sekä päivitetäisiin EU-säädöksiin kohdistuvat viittaussäännökset.

Teuraskuljetukseen luovutettavien sikaeläinten merkitsemistä koskevia vaatimuksia kevennettäisiin eläinten hyvinvoinnin edistämiseksi ja merkintöjen tekemiseen liittyvän työtaakan vähentämiseksi.

Lisäksi sääntelyä täsmennettäisiin eräiltä osin lain toimeenpanon selkeyttämiseksi ja käytännön lainsoveltamistyössä havaittujen tarpeiden huomioon ottamiseksi. Säännöksiä, jotka koskevat eläinten tunnistamiseen ja rekisteröintiin liittyvien laiminlyöntien valvontaa ja seuraamuksia, tarkennettaisiin. Seuraamusmaksun käyttömahdollisuutta laajennettaisiin.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan kesällä 2026.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1
PERUSTELUT	3
1 Asian tausta ja valmistelu	3
1.1 Tausta	3
1.2 Valmistelu	3
1.2.1 EU-säädöksen valmistelu	3
1.2.2 Hallituksen esityksen valmistelu	3
2 EU-säädöksen tavoitteet ja pääasiallinen sisältö	4
3 Nykytila ja sen arviointi	5
3.1 Lemmikkieläinten ja hevoseläinten tunnistimia ja tunnistusasiakirjoja koskevat vaatimukset	5
3.2 Sikojen teuraskuljetuksiin liittyvät merkinnät	6
3.3 Toimijoiden velvollisuus tehdä vaaditut ilmoitukset rekisteriin ja rekisterinpitovastuut	6
3.4 Hallinnolliset pakkokeinot ja seuraamukset sekä viranomaisen tarkastusoikeudet	7
4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset	8
4.1 Keskeiset ehdotukset	8
4.2 Pääasialliset vaikutukset	10
4.2.1 Taloudelliset vaikutukset	10
4.2.2 Yritysvaikutukset	10
4.2.3 Vaikutukset viranomaisiin	10
4.2.4 Muut yhteiskunnalliset vaikutukset	11
5 Muut toteuttamisvaihtoehdot	12
5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset	12
5.2 Muiden jäsenvaltioiden suunnittelemat tai toteuttamat keinot	12
6 Lausuntopalaute	12
7 Säännöskohtaiset perustelut	13
8 Lakia alemman asteinen sääntely	21
9 Voimaantulo	22
10 Toimeenpano ja seuranta	22
11 Suhde muihin esityksiin	22
12 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys	22
12.1 Elinkeinovapaus	22
12.2 Julkisen hallintotehtävän antaminen muulle kuin viranomaiselle	23
12.3 Henkilötiedot	26
12.4 Kotirauha	27
12.5 Hallinnollinen seuraamusmaksu	30
LAKIEHDOTUS	32
Laki eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä annetun lain muuttamisesta	32
LIITE	37
RINNAKKAISTEKSTI	37
Laki eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä annetun lain muuttamisesta	37

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

1.1 Tausta

Laki eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä (1069/2021) tuli voimaan 1.1.2022. Samalla kumoutui laki eläintunnistusjärjestelmästä (238/2010). Lain voimaantulon jälkeen on annettu myös maa ja metsätalousministeriön asetus eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä (67/2022) (*eläintunnistusasetus*) ja maa- ja metsätalousministeriön asetus koirien tunnistamisesta ja rekisteröinnistä (68/2022), jotka tulivat voimaan 24.1.2022.

Eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä annetulla lailla toimeenpannaan ja täydennetään tarttuvista eläintaudeista sekä tiettyjen eläinterveyttä koskevien säädösten muuttamisesta ja kumoamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2016/429 ("*eläinterveyssäännöstö*") ja sen nojalla annettuja säännöksiä.

Laissa säädetään muun ohella lemmikkieläinten tunnistamista sekä jäsenvaltioiden välisiä lemmikkieläinten siirtoja varten tarvittavasta tunnistusasiakirjasta. Näistä säädetään myös lemmikkieläinten muista kuin kaupallisista siirroista ja asetuksen (EY) N:o 998/2003 kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 576/2013 (*lemmikkieläinasetus*). Lemmikkieläinasetus on kumottu eläinterveyssäännöstöllä siten, että kumoaminen tulee voimaan 22.4.2026. Kumoutumisen vuoksi Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/429 täydentämisestä maaeläimiä pitäviä pitopaikkoja ja hautomoja sekä tiettyjen pidettävien maaeläinten ja siitosmunien jäljitettävyyttä koskevien sääntöjen osalta annettuun komission delegeoituun asetukseen (EU) 2019/2035 on tulossa muutoksia muun muassa mikrosirun asettajaa koskevien vaatimusten osalta. Myös nämä muutokset tulisivat voimaan 22.4.2026. Kansallinen lainsäädäntö tulisi päivittää vastaamaan EU-lainsäädännön vaatimuksia.

Kansallisessa laissa on myös käytännön lainsoveltamistyössä todettu eräitä täydennys- ja muutostarpeita.

1.2 Valmistelu

1.2.1 EU-säädöksen valmistelu

Euroopan komissio on valmistellut delegeoituun asetukseen (EU) 2019/2035 muutoksia, jotka koskevat koirien, kissojen ja frettien tunnistusmerkintää, tunnistusasiakirjaa eli lemmikkipassia ja sen myöntämistä. Muutosasetusta ei ole vielä annettu, mutta se on tarkoitus antaa keväällä 2026. Lisäksi EU:ssa on valmisteltu ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi koirien ja kissojen hyvinvoinnista ja jäljitettävyydestä. Asetuksen sisältö on hyväksytty kolmikantaneuvotteluissa, ja asetus tullaan todennäköisesti hyväksymään kesällä 2026. Myös kyseisessä asetuksessa on sääntelyä koirien ja kissojen tunnistusmerkitsemisestä sekä rekistereistä.

1.2.2 Hallituksen esityksen valmistelu

Maa- ja metsätalousministeriö asetti 24.4.2025 säädöshankkeen valmistelevaan hallituksen esitystä eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä annetun lain muuttamiseksi. Esitys on valmisteltu yhteistyössä Ruokaviraston kanssa. Eräille keskeisille sidosryhmille (Ruokavirasto, aluehallintovirastot, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry, Svenska

lantbruksproducenternas centralförbund rf (SLC), Suomen Kennelliitto ry ja Suomen Hippos ry) pidettiin ennakollisen kuulemisen tilaisuus hallituksen esityksen perusvalmisteluvaiheessa 10.6.2025, minkä lisäksi Elintarviketeollisuusliitto ry antoi kuulemistilaisuuden asialistan perusteella kirjalliset kommenttinsa.

Esityksestä on pyydetty lausuntoa seuraavilta tahoilta: oikeusministeriö, valtiovarainministeriö, Ruokavirasto, Tulli, Oikeusrekisterikeskus, Poliisihallitus, Suomen Kuntaliitto, Lupa- ja valvontavirasto, elinvoimakeskukset, Ålands Landskapsregering, Helsingin yliopiston eläinlääketieteellinen tiedekunta, Eläinten terveys ETT ry, Suomen Eläinlääkäriliitto, Suomen kunnaneläinlääkäriliitto, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK, Svenska Lantbruksprodecenternas Centralförbund SLC, Elintarviketeollisuusliitto, Finnpig Oy, Suomen Hippos, Eestin Raskaat Vetohevoset ry, Suomen Irlannincobyhdistys-FSIC ry, Suomen Sikayrittäjät, Suomen Lammasyhdistys, Suomen Vuohiyhdistys, Paliskuntain yhdistys, Suomen Kalankasvattajaliitto, Kalatalouden Keskusliitto, Suomen Turkiseläinten Kasvattajain Liitto, Suomen Mehiläishoitajain Liitto, Suomen Kennelliitto, Suomen Kissaliitto, Suomen Alppakayhdistys, Alppakakasvattajat ry.

Lausuntokierros järjestettiin 16.1.2026-18.2.2026 välisenä aikana. Valmisteluaineisto on nähtävissä Hankeikkunassa osoitteessa: <https://mmm.fi/hanke2?tunnus=MMM021:00/2025>

2 EU-säädöksen tavoitteet ja pääasiallinen sisältö

Eläinterveys säännösten tavoitteena on eläinten välillä tarttuvien ja eläimestä ihmiseen tarttuvien eläintautien ehkäiseminen ja torjunta. Eläinterveys säännöstyössä ovat eläinlajikohtaiset eläinten tunnistamista ja jäljitettävyyttä sekä pitopaikkojen jäljitettävyyttä koskevat säännökset. Nämä säännökset ovat eläinterveys säännösten IV osassa, joka on jaettu kolmeen osastoon. Säännöksiä sovelletaan ihmisten pitämiin maaeläimiin (sisältäen myös siipikarjan, mehiläiset ja kimalaiset), vesieläimiin ja muihin eläimiin.

Eläinterveys säännösten 268 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on säädettävä kyseisen asetuksen säännösten rikkomiseen sovellettavista seuraamuksista ja toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että ne pannaan täytäntöön. Säädettyjen seuraamusten on oltava tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia.

Eläinterveys säännösten tunnistus- ja rekisteröintivaatimukset koskevat pääasiassa tuotantoeläimiä. Kuitenkin lemmikkieläinten kaupallisiin siirtoihin jäsenvaltiosta toiseen tai kolmannesta maasta jäsenvaltioon sovelletaan eläinterveys säännösten 3 artiklan 5 kohdan mukaisesti osan IV terveysvaatimuksia. Lemmikkieläinten muita kuin kaupallisia siirtoja eli omistajien mukana matkustavia lemmikkieläimiä koskevien terveysvaatimusten osalta sovelletaan eläinterveys säännösten 277 artiklaan sisältyvän siirtymäsäännöksen mukaisesti 21.4.2026 saakka lemmikkieläinasetusta ja tämän jälkeen eläinterveys säännösten VI osaa.

Euroopan komissio on valmistellut muutoksia delegoituun asetukseen (EU) 2019/2035.

Delegoidun asetuksen 70 artiklan mukaan koiria, kissoja ja frettejä pitävien toimijoiden on varmistettava, että kyseiset eläimet yksilöidään liitteessä tarkemmin kuvatulla injektoitavalla transponderilla, kun ne siirretään toiseen jäsenvaltioon. Artiklaa muutettaisiin siten, että jatkossa eläimelle saisi asettaa mainitun tunnistimen eli mikrosirun virallinen eläinlääkäri, hyväksytty/valtuutettu eläinlääkäri (authorised veterinarian) tai muu hyväksytty/valtuutettu (authorised) luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö. Lemmikkieläinasetuksen 18 artiklan mukaan on riittänyt, että jäsenvaltion lainsäädännössä on säännöt mikrosirun asettavan muun kuin eläinlääkärin pätevyyttä koskevista vähimmäisvaatimuksista.

Lisäksi asetukseen tulisi uusi 70 a artikla, jossa asetettaisiin tunnistimen vaatimukset, sekä uusi 71 a artikla, jossa säädettäisiin lemmikkipassin myöntämisestä. Lemmikkieläinpassi vaaditaan koirilta, kissoilta ja freiteiltä kaikissa EU-maiden välisissä kuljetuksissa. Lemmikkieläinpassia voidaan käyttää myös silloin, kun lemmikkieläin käy vierailulla EU:n ulkopuolisessa maassa. Eläinlääkäri merkitsee passiin tiedot eläimestä ja omistajasta, tunnistusmerkinnästä sekä mm. rokotuksista. Lemmikkipassin voisi myöntää virallinen eläinlääkäri tai hyväksytyt/valtuutettu eläinlääkäri (authorised veterinarian). Myös lemmikkieläinasetuksen mukaan lemmikkipassin on voinut myöntää hyväksytyt eläinlääkäri (authorised veterinarian).

Asetuksen uudessa 71 b artiklassa säädettäisiin tyhjiä lemmikkipassien jakelusta, käsittelystä ja kirjanpidosta. Lemmikkieläinten muihin kuin kaupallisiin siirtoihin sovellettavia eläinterveyttä koskevia vaatimuksia koskevan komission delegoidun asetuksen luonnoksen 30 artiklaan sisältyvän siirtymäsäännöksen mukaisesti lemmikkipassi voitaisiin myöntää myös ennen 22.4.2026 tunnistusmerkitylle eläimelle, jos merkitseminen on tehty silloin voimassa olleiden sääntöjen mukaisesti.

Uudistus merkitsee myös sitä, että tunnistusmerkitseminen on jatkossa mahdollista vain mikrosiruilla, joissa maakoodi. Tämä velvollisuus alkaa kuitenkin vasta 1.1.2028 alkaen.

Ehdotetun koirien ja kissojen hyvinvoinnista ja jäljitettävyydestä annettavan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen tavoitteena on varmistaa pitopaikoissa pidettävien ja markkinoille saatettavien koirien ja kissojen hyvinvointi sekä koirien ja kissojen jäljitettävyys. Asetuksen mukaan kasvattajien, eläinsuojien ja sijaiskotien pitämät koirat ja kissat sekä kaikki myytävät ja luovutettavat koirat ja kissat olisi tunnistusmerkittävä injektoitavalla transponderilla ja rekisteröitävä kansalliseen rekisteriin neljän vuoden kuluessa asetuksen voimaantulosta. Kaikki muut EU:ssa pidetyt koirat olisi tällä tavoin tunnistusmerkittävä ja rekisteröitävä 10 vuoden kuluessa ja kissat 15 vuoden kuluessa voimaantulosta. Vaatimuksiin, jotka koskevat kolmansista maista tuotavia eläimiä, olisi erilliset siirtymäajat. Jäsenvaltiot voisivat kaikilta osin pitää voimassa ja myös säätää asetuksen vaatimuksia tiukempia vaatimuksia edellyttäen, että ne eivät häiritse sisämarkkinoiden toimintaa. Ehdotetun asetuksen sääntely 17 artiklan 1 a kohdan neljännen alakohdan mukaan transponderin eli mikrosirun saa asettaa eläinlääkäri. Jäsenvaltio voi lisäksi sallia, että muut kuin eläinlääkäri asettavat mikrosiruja, jos jäsenvaltiolla on säännöt näiden henkilöiden pätevyyttä koskevista vähimmäisvaatimuksista.

3 Nykytila ja sen arviointi

3.1 Lemmikkieläinten ja hevoseläinten tunnistimia ja tunnistusasiakirjoja koskevat vaatimukset

Eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä annetun lain nojalla on säädetty, että mikrosirun saa asettaa eläinlääkäri tai mikrosirun asettamiseen pätevä henkilö (maa- ja metsätalousministeriön asetus 68/2022, 4 §).

Eläinten hyvinvoinnista annetun lain (693/2023) 16 §:n mukaan eläimen merkitsemisen lyhytaikaista ja vähäistä kipua aiheuttavalla menetelmällä saa tehdä vain eläinlääkäriammattin harjoittaja tai muu sellainen henkilö, jolla on asetuksella määritelty tarvittava koulutus tai riittävä muu osaaminen toimenpiteen tekemiseksi. Eläimille tehtävistä toimenpiteistä ja keinollisen lisäämisen menetelmistä annetun valtioneuvoston asetuksen (1165/2023) mukaan muulla henkilöllä kuin eläinlääkärillä, joka asettaa mikrosirun asettaminen nisäkkäälle, linnulle, matelijalle tai sammakkoeläimelle, tulee olla riittävä osaaminen toimenpiteen suorittamiseksi

siten, että eläimelle ei aiheuteta tarpeetonta kipua tai kärsimystä eikä eläimen hyvinvointia tarpeettomasti vaaranneta.

Eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä annetun lain 18 §:n mukaan siirrettäessä eläimiä jäsenvaltioiden välillä niiden mukana tulee olla tunnistusasiakirja tai siirtoasiakirja, joilla eläinten siirtokelpoisuus voidaan osoittaa. Koirilla, kissoilla ja freteillä tulee olla delegoidun asetuksen (EU) 2019/2035 71 artiklassa tarkoitettu eläinlääkärin myöntämä tunnistusasiakirja. Delegoidun asetuksen mukaan tämän asiakirjan myöntäminen edellyttää, että eläimen mikrosirun on asettanut virallinen eläinlääkäri, hyväksytty/valtuutettu eläinlääkäri tai muu hyväksytty/valtuutettu luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö.

Komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2021/963 13 artiklan mukaan hevoselle tunnistimen voi kiinnittää eläinlääkäri tai, jos kansallisessa lainsäädännössä niin säädetään, luvan saanut ja asianmukaisesti koulutettu ja toimivaltainen henkilö.

Nykytilan ongelmana on, että eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä annetussa laissa ei ole säännöksiä mikrosirun asettajina toimivien muiden kuin eläinlääkäreiden valtuuttamisesta tähän tehtävään. Laissa on säännökset lemmikkieläinpassien myöntäjästä, mutta näitä säännöksiä olisi tarpeen selkeyttää.

3.2 Sikojen teuraskuljetuksiin liittyvät merkinnät

Eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä annetun lain 11 §:n 1 momentin mukaan sikaeläimet merkitään tatuoinnilla eläimen korvalehteen tai reiden ulkopintaan taikka kiinnittämällä eläimen korvalehteen tavanomainen korvamerkki tai elektroninen korvamerkki. Pykälän 3 momentin mukaan sikaeläin merkitään lisäksi ennen teuraskuljetukseen luovuttamista tatuoinnilla lähtöpitoaikaa merkintätunnus eläimen keskiselän tai kyljen alueelle keskilinjan molemmille puolille (*teurasmerkintä*). Jos eläin luovutetaan teuraskuljetukseen suoraan syntymäpitoaikasta tai hyväksytyn tuotantoketjun pitoaikasta 9 kuukauden kuluessa syntymästä, riittävää kuitenkin on, että eläin merkitään yksinomaan teurasmerkinnällä. Ruokavirasto pitää luetteloa hyväksymistään tuotantoketjuista.

Sika-alan näkemyksen mukaan nykyisten teurasmerkintävaatimusten keventäminen olisi perusteltua eläinten hyvinvoinnin kannalta sekä merkintöihin liittyvän työn vähentämiseksi. EU-lainsäädäntö ei aseta tälle estettä.

3.3 Toimijoiden velvollisuus tehdä vaaditut ilmoitukset rekisteriin ja rekisterinpitovastuut

Eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä annetun lain 30 §:n mukaan pitoaikoista, toimijoista ja eläimistä pidetään eläinterveys säännösten 101 artiklan 1 kohdan a alakohdassa, 109 artiklassa sekä 185 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettua rekisteriä. Rekisteriin merkitään myös muut laissa sekä lain tai eläinterveys säännösten nojalla annetuissa säännöksissä säädettyt tiedot pitoaikoista, toimijoista ja eläimistä. Lain 15 §:n mukaan lemmikkieläimen ilmoittamisesta rekisteriin säädetään maa- ja metsätalousministeriön asetuksella lemmikkieläinlajeittain. Näillä lajeilla tarkoitetaan käytännössä eläinterveys säännösten liitteen I luettelossa mainittuja lajeja.

Eläinterveys säännösten 84 artiklassa säädetään toimijoiden velvollisuudesta ilmoittaa viranomaiselle vastuullaan olevat pitoaikat ja vaaditut niitä koskevat tiedot.

Eläinterveys säännösten 102 artiklassa säädetään toimijan velvollisuudesta kirjata ja säilyttää eläimiä ja niiden siirtoja koskevia tietoja. Tietojen kirjaamis- ja säilyttämisvaatimuksesta

voidaan poiketa, jos toimijat tallettavat tiedot suoraan 109 artiklassa tarkoitettuun atk-pohjaiseen tietokantaan. Eläinterveyssäännösten 112–115 artiklassa säädetään toimijoiden velvoitteista eläinten tunnistamisesta ja tietojen ilmoittamisesta tietokantaan nautojen, lampaiden ja vuohien, sikojen sekä hevosten osalta. Eläinterveyssäännösten vaatimuksia ei siten ole kaikkia eläimiä ja niiden haltijan vaihdoksia koskevien tietojen osalta muotoiltu riittävän selkeästi toimijan ilmoitusvelvollisuuden muotoon, minkä vuoksi ilmoitusten tekemistä olisi tarpeen selkeyttää kansallisessa laissa.

Lisäksi lakia olisi tarpeen täsmentää siltä osin kuin on kyse Ruokaviraston mahdollisuudesta osoittaa virastoon nähden ulkopuoliselle toimijalle tunnistus- ja rekisteröintijärjestelmän käytännön toteuttamiseen liittyviä tehtäviä. Näitä vastuita on delegoitu hevoseläinten osalta hevoseläinten kantakirjoja pitävälle tahoille. Laissa olisi tarpeen selkeyttää nykykäytäntöä vastaavasti, että delegointi voi koskea paitsi eläinten tunnistamista ja tunnistusasiakirjan myöntämistä myös tähän liittyvää rekisterinpitoa.

3.4 Hallinnolliset pakkokeinot ja seuraamukset sekä viranomaisen tarkastusoikeudet

Eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä annetun lain 35 §:n 1 momentin mukaan toimivaltainen viranomainen voi tehostaa lain noudattamatta jättämisen vuoksi 32 ja 33 §:n nojalla antamaansa määräystä, rajoitusta tai kieltoa tai muuta hallinnollista toimenpidettä uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetyt toimenpiteet teetetään laiminlyöjän kustannuksella. Lain 4 luvun mukaan toimivaltaisia viranomaisia ovat Ruokavirasto (20 §), elinvoimakeskus (22 §), kunnaneläinlääkäri (23 §) ja Tulli (24 §).

Lain 36 §:ssä säädetään eläinten tunnistamis- ja rekisteröintivalvonnan seuraamusmaksuista. Pykälän 1 momentin 3 kohdan mukaan Ruokavirasto ja elinvoimakeskus voivat määrätä vähintään 300 euron ja enintään 5 000 euron eläinten tunnistamis- ja rekisteröintivalvonnan seuraamusmaksun sille, joka laiminlyö 8–15 §:ssä säädetyn merkitsemisvelvollisuuden. Seuraamusmaksun vähimmäis- ja enimmäismäärä vastaa muun muassa eläintautilaissa (76/2021), eläinten sekä eräiden tavaroiden tuontivalvonnasta annetussa laissa (1277/2019) ja elintarvikelaissa (297/2021) säädettyä seuraamusmaksun määrää.

Lain noudattamiseen liittyvässä käytännön valvonnassa on todettu puutteita etenkin lampaiden jäljitettävyydessä, mikä on osaltaan johtanut jopa vakaviin väärinkäytöksiin, kuten laittomaan eläinkauppaan ja siten elintarviketurvallisuuden ja eläinten hyvinvoinnin vaarantumiseen. Edelleen valvonnassa havaitaan säännöllisesti lampaita, joita ei ole tunnistusmerkitty ja ilmoitettu rekisteriin lainsäädännön vaatimusten mukaisesti. Lisäksi vuoden 2023 alusta voimaan tullut vaatimus syntyvien ja maahantuotujen koirien rekisteröinnistä, joka siirtymäajan jälkeen vuoden 2024 alusta laajeni koskemaan kaikkia koiria, ei ole rekisteröintien osalta edennyt lainsäädännön tavoitteiden mukaisesti.

Maksut velvoitteiden noudattamatta jättämiseen liittyvästä viranomaisvalvonnasta ja säännökset uhkasakkomenettelystä eivät ole osoittautuneet riittäviksi kannustimiksi eläinten haltijoille lainsäädännön noudattamiseksi. Nykytilan ongelmana on, että voimassa olevan lainsäädännön mukaan seuraamusmaksun määrääminen on mahdollista vain sillä perusteella, että eläintä ei ole lainkaan tunnistusmerkitty, mutta ei sillä perusteella, että eläintä ei ole ilmoitettu rekisteriin.

Eduskunta edellytti vastauksessaan (EV 162/2021 vp) hallituksen esitykseen eduskunnalle laiksi eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä sekä siihen liittyviksi laeiksi (HE 101/2021 vp), että maa- ja metsätalousministeriö seuraa ja arvioi lemmikkieläinten tunnistamista ja rekisteröintiä koskevan lainsäädännön ja erityisesti koirarekisteriä koskevien säännösten

valvonnan toimivuutta suhteessa lainsäädännölle asetettuihin tavoitteisiin sekä antaa maa- ja metsätalousvaliokunnalle asiasta selvityksen vuoden 2024 loppuun mennessä. Maa- ja metsätalousministeriön selvityksessä eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunnalle todettiin muun muassa, että valvonnan vaikuttavuutta ja rekisterin ajantasaisuutta vaikeuttavat myös lainsäädännön puutteet. Lainsäädännöstä puuttuu ennen kaikkea vaikuttamiskeino koiran haltijaan siinä tapauksessa, että koiraa ei ole ilmoitettu rekisteriin. Maa- ja metsätalousministeriö totesikin selvityksessään, että rekisteriin ilmoittamatta jättäminen tullaan esittämään seuraamusmaksun perusteeksi, kun eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä annettua lakia (1069/2021) seuraavan kerran muutetaan.

Voimassa olevan lain 27 §:n mukaan toimivaltainen viranomainen voi tehdä tarkastuksen pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä tiloissa, jos se on välttämätöntä tarkastuksen kohteena olevien seikkojen selvittämiseksi ja on perusteltu syy epäillä toimijan syyllistyneen 38 §:ssä tarkoitettuun lain rikkomiseen. Edellytyksenä on lisäksi, että teosta voi aiheutua vaaraa ihmisten tai eläinten terveydelle, eläinten hyvinvoinnille tai elintarviketurvallisuudelle.

Tyypillisesti lain 33 § nojalla asetettava rajoitus tai kieltö, jonka rikkomista koskevaan epäilyyn kotirauhan piiriin ulottuva tarkastusoikeus kytkeytyy, asetetaan koskemaan tuotantoeläimiä, joita ei ole tunnistettu lainsäädännön edellyttämällä tavalla, ja joiden pääsy elintarvikeketjuun on siitä syystä tarpeen estää. Lain 33 §:n nojalla määrättävällä muulla toimenpiteellä tarkoitetaan virallista valvontaa koskevan asetuksen ((EU) 2017/625, *valvonta-asetus*) 138 artiklan 2 kohdan muita hallinnollisia toimenpiteitä, jotka eivät ole Suomessa vakiintuneessa käytössä. Lisäksi voimassa olevan lain tarkastusoikeus kiinnittyy vain sakonuhkaiseen rikkomukseen, mikä ei vastaa tarkoitustaan, sillä tarkastusoikeuden ulkopuolelle jäävät tilanteet, joissa epäillään olevan kyse rikoslaissa säädetystä vankeusuhkaisesta teosta. Näin ollen kotirauhan piiriin ulottuvan tarkastusoikeuden ulkopuolelle voi jäädä sellaisia eläinten tunnistamista ja rekisteröintiä koskevien säännösten rikkomistilanteita huolimatta siitä, että laittoman toiminnan vuoksi eläinten tai ihmisten terveys voivat vakavasti vaarantua.

4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

4.1 Keskeiset ehdotukset

Jäsenvaltioiden välillä siirrettävien lemmikkieläinten tunnistamisen osalta lakia muutettaisiin vastaamaan muuttunutta EU-lainsäädäntöä. Laissa täsmennettäisiin, että lemmikkieläimen tunnistimena käytetyn mikrosirun asettajana voisi toimia Suomessa eläinlääkärin ammatin harjoittamisesta annetussa laissa tarkoitettu eläinlääkärinammattin harjoittaja. Lisäksi säädettäisiin, että Ruokavirasto voisi hakemuksesta valtuuttaa tunnistimen asettajaksi muun yhteisön, jonka lukuun toimivilla henkilöillä on eläinten hyvinvointia koskevan lainsäädännön edellyttämä pätevyys. Hakemuksesta tulisi käydä ilmi hakijan yhteistiedot ja y-tunnus sekä selvitys yhteisön lukuun toimivien tunnustusmerkitsijöiden pätevydestä. Valtuutuksen peruuttamiseen sovellettaisiin, mitä laissa säädetään rekisteröinnin peruuttamisesta.

Vastaavista vaatimuksista säädettäisiin hevoseläinten tunnistimena käytetyn mikrosirun asettajia koskien. Mikrosirun asettajaksi voitaisiin valtuuttaa eläinjalostustoiminnasta annetun lain (319/2014) 3 §:n mukaisesti hyväksytty kantakirjaa pitävä yhteisö, jonka lukuun toimivilla henkilöillä on eläinten hyvinvointia koskevan lainsäädännön edellyttämä pätevyys.

Lakia esitetään myös täsmennettäväksi siten, että koirille, kissoille ja freteille jäsenvaltioiden välillä siirtoa varten tarvittavan tunnistusasiakirjan eli lemmikkieläinpassin saisi Suomessa myöntää eläinlääkärinammattin harjoittamisesta annetussa laissa (29/2000) tarkoitettu eläinlääkärinammattin harjoittaja. Oikeudesta harjoittaa eläinlääkärinammattia säädetään

mainitun lain 2 §:n 1 momentissa. Lain säännöstä, jonka mukaan Ruokavirasto voi valtuuttaa oikeushenkilön tai luonnollisen henkilön tunnistusasiakirjojen antamista tai asiakirjamallien laatimista koskevaan tehtävään, täydennettäisiin sääntelyn toimivuuden varmistamiseksi siten, että Ruokavirasto voisi sopimuksen perusteella valtuuttaa eläinjalostustoiminnasta annetun lain (319/2014) 3 §:n mukaisesti hyväksytyt kantakirjaa pitävän yhteisön myös hevoseläimiä koskevan eläinrekisterin rekisterinpitäjäksi.

Lakia esitetään muutettavaksi myös tavalla, joka keventäisi sikaeläimien teurasmerkintävaatimuksia. Jatkossa edellytettäisiin, että sikaeläin merkitään aina ennen teuraskuljetukseen luovuttamista joko tatuoimalla lähtöpitopaikan merkintätunnus vähintään yhdelle puolelle eläimen keskiselän tai kyljen aluetta taikka asettamalla hyväksytty korvamerkki, josta käy ilmi lähtöpitopaikan pitopaikkatunnus. Voimassa olevassa laissa on edellytetty molemmille puolille tatuoimalla tehtyä teurasmerkintää.

Viranomaisen tarkastusoikeutta pysyväisluonteiseen asumiseen käytettyihin tiloihin laajennettaisiin koskemaan tilanteita, joissa on perusteltua syytä epäillä vankeusuhkaista rikosta, kun nykyisen lain puitteissa tarkastusoikeus pysyväisluonteiseen asumiseen käytettyihin tiloihin on ollut mahdollista vain tilanteissa, joissa on perusteltu syy epäillä sakonuhkaisen kriminalisointisäännöksen piiriin kuuluvaa lain rikkomista. Lisäksi täsmennettäisiin, että epäilyistä sakonuhkaisesta rikkomisesta tulisi aiheutua vakavaa vaaraa ihmisten tai eläinten terveydelle, kun nykyisen lainsäädännön mukaan kyseeseen on voinut tulla mahdollinen vaaran aiheutuminen eläinten hyvinvoinnille tai elintarviketurvallisuudelle. Ehdotettu säännös vastaisi jatkossa pääasialliselta sisällöltään eläintautilain 75 §:n 2 momentissa säädettyä tarkastusoikeutta pysyväisluonteiseen asumiseen.

Lakiin lisättäisiin selkeyden lisäämiseksi nimenomainen säännös viranomaisen mahdollisuudesta kehottaa toimijaa korjaamaan lainsäädännön noudattamista koskeva puute.

Lakiin lisättäisiin säännös, jonka mukaan kunnaneläinlääkäri voisi pyytää virka-apua Ruokavirastolta 32 ja 33 §:n nojalla antamaansa määräyksen, rajoituksen tai kiellon tai muun hallinnollisen toimenpiteen tehostamiseksi uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetyt toimenpiteet teetetään laiminlyöjän kustannuksella. Tarkoituksenmukaisuussyiden voidaan katsoa puoltavan muutosta, koska uhkasakon tai teettämisen asettaminen edellyttää muun muassa sellaista oikeudellista erityisosaamista ja resursseja, joita kunnaneläinlääkäreillä ei välttämättä ole.

Lakiin esitetään myös lisättäviksi uudet säännökset Ruokaviraston ja elinvoimakeskuksen mahdollisuudesta määrätä vähintään 300 euron ja enintään 5 000 euron eläinten tunnistamis- ja rekisteröintivalvonnan seuraamusmaksu sille, joka laiminlyö eläimen rekisteriin ilmoittamisen.

Jotta seuraamusmaksulla sanktioituja tekoja koskevat laintasoiset säännökset olisivat perustuslain näkökulmasta riittävän täsmällisiä, säännöksiä toimijoiden velvollisuudesta ilmoittaa eläinten tiedot rekisteriin täsmennettäisiin ja selkeytettäisiin. Tämä merkitsisi, että lemmikkieläinten rekisteröintiä koskevat toimijoiden velvoitteet rajautuisivat koskemaan koiria, jotka ovat tällä hetkellä ainoa lain 15 §:ssä säädetyn rekisterinpidon piirissä oleva lemmikkieläinlaji. Kuten jaksossa 2 todetaan, uuden koirien ja kissojen hyvinvoinnista ja jäljitettävyydestä annettavan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen mukaan myös kissoista on tulevaisuudessa pidettävä rekisteriä. Tämän ei kuitenkaan katsota estävän nyt ehdotettua täsmenämistä ja rajaamista, koska mainitun asetuksen velvoitteiden täytäntöönpanon on siirtymäaika ja koska velvoitteiden täytäntöönpano tulee joka tapauksessa edellyttämään kansallisia lainsäädäntötoimia, joita ei ole komission alemman asteisen sääntelyn puuttumisen vuoksi mahdollista toteuttaa vielä tässä vaiheessa.

Laista esitetään poistettavaksi sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) muutosten vuoksi tarpeeton säännös seuraamusmaksun määräämisestä maksettavaksi valtiolle.

4.2 Pääasialliset vaikutukset

4.2.1 Taloudelliset vaikutukset

Esityksellä ei ole vaikutuksia valtiontalouteen. Ehdotettujen muutosten ei arvioida lisäävän viranomaisten tehtäviä tavalla, jolla olisi vaikutuksia valtion talousarvioon. Valtion viranomaisten tehtäviin liittyvät kustannukset katetaan julkisen talouden suunnitelmien ja valtion talousarvioiden mukaisten määrärahojen ja henkilötyövuosimäärien puitteissa.

4.2.2 Yritysvaikutukset

Sikojen teurasmerkintöjä koskeva muutos vähentäisi teurasmerkintöihin tiloilla käytettävää työmäärää, kun kahden teurasmerkintätatuoinnin sijaan tarvitaan vain yksi tatuointi tai korvamerkki. Sikojen tatuointiin käytettävä työmäärä vähenisi arviolta noin 10-15 % vuodessa. Toisaalta siirtyminen korvamerkkeihin voisi lisätä merkitsemiseen kuluva aikaa verrattuna tatuointiin. Luonnonvarakeskuksen tilastojen mukaan vuonna 2025 Suomessa sikoja teurastettiin 1,776 miljoonaa.

4.2.3 Vaikutukset viranomaisiin

Ruokavirastolle aiheutuu lisätyötä uusista säännöksistä, joiden mukaan koiran, kissan tai fretin tunnistusmerkitsijällä, joka ei ole eläinlääkäri, tulee olla Ruokaviraston myöntämä valtuutus. Ehdotuksen mukaan valtuutus voitaisiin myöntää yhteisölle, jonka lukuun toimivat tunnistusmerkitsijät täyttävät kelpoisuutta koskevat vaatimukset. Tällä hetkellä Kennelliiton kouluttamia tunnistusmerkitsijöitä on noin 400. Mahdollisena valtuutuksen saajana voisi olla jalostusjärjestön ohella myös muu eläinalalla toimiva järjestö tai yritys. Koirien tunnistusmerkitsijöiden lisäksi tulee olemaan tarve valtuuttaa kissojen ja mahdollisesti frettien tunnistusmerkitsijöitä. Muutoksesta aiheutuva työmäärä on suurin muutoksen täytäntöönpanon alkuvaiheessa. Valtuutus ehdotettaisiin annettavaksi oikeushenkilölle, jolloin viranomaisen työmäärä olisi valtuutusten suhteen kohtuullinen. Valtuutettu taho vastaisi lukuunsa toimivien tunnistusmerkitsijöiden kouluttamisesta sekä mikrosirujen jakelusta näille sen jälkeen, kun maakoodilliset mikrosirut Suomessa otetaan käyttöön EU-lainsäädännön edellyttämällä tavalla 1.1.2028 alkaen. Valtuutusten toteutusta suunnitellaan parhaillaan, ja lisätyön määrä tulee tarkentumaan suunnittelun edetessä.

Vastaava valtuutus vaadittaisiin myös hevoseläinten mikrosirujen asettajilta, hevosten osalta valtuutus voitaisiin antaa kantakirjaa pitävillä toimijoille, jotka puolestaan vastaavat lukuunsa toimivien tunnistusmerkitsijöiden kouluttamisesta sekä mikrosirujen jakelusta näille. Hevosjalostusliittojen tunnistajia on vähäinen määrä, arviolta alle 20.

Tunnistus- ja rekisteröintijärjestelmän käytännön toteutukseen kuuluvat myös tunnistamisessa käytettävät tietojärjestelmät. Suomessa ei ole vielä käytössä EU:n lainsäädännön mukaista hevosten keskustietokantaa (atk-pohjainen järjestelmä), mutta Ruokaviraston esiselvitys tietokannan toteuttamisesta on valmistunut keväällä 2025. Pääsyyinä toteuttamatta jättämiselle ovat olleet taloudelliset ja muut resurssisiin liittyvät haasteet. Delegointimahdollisuuksia laajentamalla Ruokavirastolla olisi mahdollisuus delegoida eläintunnistusjärjestelmän käytännön toteutus sekä rekisterinpitäjän roolin että tietojärjestelmän teknisen toteutuksen osalta, mikä laajentaisi esimerkiksi hevoskeskustietokannan toteutusvaihtoehtoja nykyisestä.

Viranomaisen tarkastusoikeuden laajentamisesta huolimatta kotirauhan piirissä tehtävä tarkastus edellyttää aina sitä koskevien edellytysten täyttymisen huolellista harkintaa. Erityisen vakavien ihmisten tai eläinten terveyttä vaarantavien tapausten harvinaisuuden vuoksi vaikutuksia olisi vain yksittäisissä tapauksissa.

Myöskään uhkasakon ja teettämisuhan määräämistoimivallan muutoksesta ei odoteta merkittäviä vaikutuksia. Kunnaneläinlääkärit henkilöviranomaisina eivät ole voimassa olevan lain aikana käytännössä itse määränneet uhkasakkoja, vaan ne on tarvittaessa määrännyt aluehallintovirasto aluehallintovirastoista annetun lain (896/2009) nojalla. Lakiin liittyvät aluehallintoviraston tehtävät on siirretty aluehallintovirastojen lakkauttamisen yhteydessä Ruokavirastolle vuoden 2026 alusta lukien. Esityksen mukaan kunnaneläinlääkäri voisi tarpeelliseksi katsoessaan esittää Ruokavirastolle virka-apupyynnön laissa tarkoitetun uhkasakon tai teettämisuhan asettamiseksi. Uhkasakkojen ja teettämisuhkien määrän voidaan odottaa hieman lisääntyvän vaikeissa tapauksissa, joissa annetuilla hallintopäätöksillä ei ole saatu asianosaista noudattamaan lainsäädännön vaatimuksia.

Laissa säädetyn hallinnollisen seuraamusmaksun voi määrätä Ruokavirasto tai elinvoimakeskus. Seuraamusmaksun täytäntöönpanosta vastaa Oikeusrekisterikeskus. Seuraamusmaksusäännöksen soveltamisalan laajentumisesta aiheutuu mainituille viranomaisille lisätyötä vähäisessä määrin. Seuraamusmaksuja on määrätty yhteensä noin kaksikymmentä kertaa lain voimaantulon eli vuoden 2022 alun ja toukokuun 2025 välisenä aikana eli keskimäärin noin kuusi maksua vuodessa. Yleisin määrätty seuraamusmaksu on ollut 300 euroa. Suurin määrätty seuraamusmaksu on ollut 2 500 euroa. Ehdotetun muutoksen arvioidaan kaksinkertaistavan seuraamusmaksuja koskevien päätösten määrän. Seuraamusmaksut peritään valtiolle, joten maksuista saadut tulot joiltakin osin kompensoisivat niiden määräämisestä ja perimisestä aiheutuvat hallinnolliset kustannukset. Maksukertymällä ei kuitenkaan olisi suoraan vaikutuksia Ruokaviraston, elinvoimakeskusten tai Oikeusrekisterikeskuksen talouteen. Mainittujen virastojen resurssitarpeisiin liittyvät kysymykset käsitellään normaaleissa kehys- ja talousarviomenettelyissä.

Vaikka seuraamusmaksujen määrä ei olisi jatkossakaan suuri suhteutettuna valvonnan kohteena olevien lukumäärään, seuraamusmaksun käyttöalan laajentaminen loisi toimijoille nykyistä paremmat kannustimet lainsäädännön noudattamiseen.

4.2.4 Muut yhteiskunnalliset vaikutukset

Tuotantoeläinlajien rekisteröintivelvoitteen selkeyttäminen lain 8 §:ssä sekä koirien rekisteröintivelvoitteen lisääminen lain 15 §:ään selkeyttäisi nykyistä oikeustilaa. Selkeytetty rekisteröintivelvoite yhdessä 36 §:n seuraamusmaksuja koskevan muutoksen kanssa loisi toimijoille nykyistä tehokkaamman kannusteen noudattaa rekisteröintivelvoitetta. Muutoksen tavoitteena on parantaa etenkin lemmikkilampaiden ja koirien rekisteröintiä. Kattavat ja luotettavat viranomaisrekisterit ovat edellytyksenä eläintautien torjunnalle ja varmistavat eläinten jäljitettävyyden mahdollisissa tautitapauksissa sekä osaltaan takaavat myös elintarvikeketjun luotettavuuden. Ajantasaiset eläinrekisterit ovat tarpeen myös eläinten hyvinvoinnin valvonnassa sekä eläinlääkintähuollon palvelujen suunnittelussa.

Sikojen teurasmerkintöjä koskeva muutos parantaisi eläinten hyvinvointia, koska tatuointi aiheuttaa eläimille kipua. Villi- ja villasikojen jäljitettävyyden paranisi, koska tummassa nahkassa tatuointi ei ole näkynyt kunnolla ja jatkossa tatuoinnin sijasta olisi mahdollista käyttää korvamerkkiä. Riskinä on sikaeläinten jäljitettävyyden huononeminen, jos tatuoinnilla tehty yksi teurasmerkintä epäonnistuu eikä tule kunnolla luettavaksi, minkä vuoksi säädettäisiin siitä,

että teurasmerkinnän on oltava luettavissa. Tarvittaessa tatuoinnin epäonnistuessa tai epäonnistumista epäiltäessä eläimelle olisi tehtävä uusi tatuointi.

5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset

Eläinterveys sääntö (EU) 2016/429 ja valvonta-asetus (EU) 2017/625 ovat jäsenvaltioissa suoraan sovellettavaa koskevaa lainsäädäntöä.

Seuraamusmaksun käytön vaihtoehtona on lainsäädännön rikkomisen sanktiointi hallinnollisen menettelyn sijaan rikosprosessin kautta. Etenkin EU-lainsäädäntöön pohjautuvassa lainsäädännössä hallinnollisten seuraamusten käyttö on lisääntynyt. Hallinnollisia sanktioita pidetään rikosoikeudellisia seuraamuksia kevyempänä tapana sanktioida laissa säädettyjen velvollisuuksien rikkomisia. Hallinnollisen seuraamuksen tarkoituksena on sekä ennaltaehkäistä lainvastaista toimintaa että estää säännösten vastaisen toiminnan toistumisen tai jatkamisen.

5.2 Muiden jäsenvaltioiden suunnittelemat tai toteuttamat keinot

Hevosten tunnistusjärjestelmän osalta Ruotsissa ja Tanskassa tunnistaminen ja tunnistusasiakirjan myöntämisen menettely ovat pääosin vastaavat kuin Suomessa, eli valtuutetut tahot vastaavat hevosten tunnistamisesta ja tunnistusasiakirjojen myöntämisestä. Tanskassa yksi valtuutetuista tahoista vastaa myös kokonaisuudessaan hevostietokannan ylläpidosta, mukaan lukien hevosen pitopaikkatieto. Ruotsissa ja Tanskassa valtuutettujen tahojen tietokantojen tiedot ovat yhteydessä viranomaisen ylläpitämään hakujärjestelmään, josta voidaan hakea, onko hevonen rekisterissä vai ei ja mistä tietokannasta sen tiedot löytyvät.

Sikojen teurasmerkintää ei vaadita esimerkiksi Ruotsissa tai Tanskassa. Ruotsissa siat merkitään tatuoinnilla tai korvamerkillä niiden syntymäpitopaikassa eikä muuta merkintää edellytetä. Tanskassa teurastettavien sikojen on oltava merkitty korvamerkillä tai tatuoinnilla. Korvamerkki voidaan laittaa joko syntymäpitopaikassa tai pitopaikassa, jossa eläin poistuu hyväksytystä tuotantoketjusta. Tatuointia voidaan käyttää vain merkitsemiseen siinä pitopaikassa, josta eläin lähtee teuraaksi.

6 Lausuntopalaute

Lausuntoaika oli 19.1.—18.2.2026. Lausuntoja saatiin 17. Lausunnon antoivat Paliskuntain yhdistys, Valtionvarainministeriö, Suomen Kunnaneläinlääkäriliitto ry, Suomen Eläinlääkäriliitto ry, Oikeusrekisterikeskus, Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC r.f., Ruokavirasto, Oikeusministeriö, Suomen Hippos ry, Tulli, Suomen Sikayrittäjät ry, Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK, Elintarviketeollisuusliitto ry, Suomen Lammasyhdistys ry. Lausunnonantajat pitivät esitystä lähtökohtaisesti kannatettavana. Lausunnoissa kannatettiin esityksen tavoitteita ja ehdotettuja muutoksia, etenkin vaatimusten selkeyttämistä ja käytännössä havaittujen tarpeiden huomiointia, sekä sääntelyn yhdenmukaistamista. Lausunnoissa tuotiin esiin tarkennusehdotuksia mm. lemmikkieläinten ja hevosten tunnistusmerkitsijöitä koskeviin vaatimuksiin. Lausunnonantajien ehdotukset on mahdollisuuksien mukaan otettu huomioon esityksen jatkovalmistelussa. Esitystä on muutettu siten, että lemmikkieläinten ja hevoseläinten mikrosirun asettamista koskeva valtuutus voidaan antaa oikeushenkilölle.

Valtiovarainministeriön lausunnon johdosta esityksen perusteluihin on lisätty selkeytystä koskien kansallista hevoseläinten rekisteriä. Oikeusrekisterikeskuksen lausunnon johdosta lain 36 §:n 3 momentti päivitettiin. Suomen Kunnaneläinlääkäriliitto ry ja Suomen Eläinlääkäriliitto eivät kannattaneet ehdotusta uhkasakon ja teettämisuhan oikeuksien poistamista kunnaneläinlääkäreiltä. Oikeusministeriön lausunnon johdosta esitykseen on tehty perustuslainmukaisuuteen liittyviä tarkennuksia.

7 Säännöskohtaiset perustelut

1 §. Soveltamisala. Pykälän 2 momenttia täsmennettäisiin lisäämällä siihen lemmikkieläimen määritelmä. Sen mukaan lemmikkieläimellä tarkoitettaisiin laissa eläinterveys säännösten 4 artiklan 11 alakohdassa määriteltyjä eläimiä sekä muita samaan lajiin kuuluvia eläimiä.

Eläinterveys säännösten 4 artiklan 11 alakohdassa olevan määritelmän mukaan lemmikkieläimellä tarkoitetaan asetuksen liitteessä I olevassa luettelossa mainittuun lajiin kuuluvaa eläintä, jota pidetään yksityisessä, muussa kuin kaupallisessa tarkoituksessa. Eläinterveys säännösten määritelmä ei kuitenkaan ole ollut eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä annetun lain kannalta merkityksellinen sen vuoksi, että eläinten tunnistamista ja rekisteröintiä koskevat eläinterveys säännökset eivät ole koskeneet tällaisia eläimiä. Mainittujen eläinten tunnistamiseen liittyvät lakiin sisältyvät säännökset ovat joko lemmikkieläinasetuksen täytäntöönpanosääntelyä tai EU-sääntelyn jättämän liikkumavaran mahdollistamaa kansallista sääntelyä. Kansallinen sääntely on kattanut paitsi yksityisessä myös kaupallisessa tarkoituksessa pidettävät kyseisiin lemmikkieläinlajeihin kuuluvat eläimet.

Koska lemmikkieläinasetuksen säännökset lemmikkieläinten tunnistamisesta rajat ylittävien siirtojen yhteydessä korvautuvat 22.4.2026 eläinterveys säännösten VI osan säännöksillä, olisi tarkoituksenmukaista selkeyttää laissa käytettävä lemmikkieläimen käsite ja näin välttää eläinterveys säännösten käsitteeseen liittyvää sekaantumisvaaraa.

8 §. Yleiset vaatimukset eläinten tunnistamisesta. Eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä annetun lain 8 §:n 1 momentin mukaan toimija vastaa omistuksessaan tai hallinnassaan olevien eläinten merkitsemisestä fyysisellä tunnistimella noudattaen, mitä eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä annetussa laissa, eläinterveys säännöstyössä ja niiden nojalla säädetään. Eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä annetun lain 8 §:n 1 momenttiin esitetään lisättäväksi viittaus niihin lain pykäliin, joiden mukaisesti eläinterveys säännöstyöön perustuva tunnistaminen eli nauta-, sika-, lammas-, vuohi- ja hevoseläinten, pidettävien kameli- ja hirvieläinten sekä porojen tunnistaminen on tehtävä.

Pykälään myös lisättäisiin säännös toimijan velvollisuudesta vastata omistuksessaan tai hallinnassaan olevien mainittujen eläinten tietojen ilmoittamisesta rekisteriin noudattaen, mitä eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä annetussa laissa ja eläinterveys säännöstyössä säädetään.

Tunnistamisella tarkoitetaan eläimen merkitsemistä fyysisellä tunnistimella noudattaen, mitä eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä annetussa laissa, eläinterveys säännöstyössä ja niiden nojalla säädetään. Hevosten osalta tunnistamiseen kuuluu myös se, että tunnistusmerkityllä eläimellä on asetuksen EU (2021/963) mukaisesti myönnetty elinikäinen tunnistusasiakirja eli hevospassi.

Rekisteriin ilmoittamisella tarkoitettaisiin eläimen tietojen ilmoittamista viranomaisen rekisteriin noudattaen, mitä eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä annetussa laissa, eläinterveys säännöstyössä ja niiden nojalla säädetään. Esimerkiksi naudat, lampaat ja vuohet

ilmoitetaan rekisteriin emän poikimailoituksella säädetyssä määräajassa, ja sekä luovuttajan että vastaanottajan tulee ilmoittaa eläinten poistot ja vastaanottamiset rekisteriin seitsemän vuorokauden kuluessa tapahtumasta. Lisäksi nautojen, lampaiden ja vuohien tulee olla tunnistusmerkittyjä ennen kuin ne siirretään pois syntymäpitopaikastaan.

Hevosella on oltava tunnistusmerkinnän lisäksi elinikäinen tunnistusasiakirja (hevospassi) 12 §:n 1 momentin mukaisesti. Ruokavirasto on valtuuttanut Suomessa tällä hetkellä kolme tahoa hevosille tunnistusasiakirjoja myöntäväksi elimeksi. Hevosten tiedot kirjataan tietokantaan tunnistusasiakirjan myöntämisen yhteydessä. Jos hevonen tuodaan Suomeen muutoin kuin korkeintaan 90 päivää kestävästä lisääntymis-, kilpailu-, tai koulutustarkoituksen vuoksi, sen tunnistusasiakirja on toimitettava valtuutetulle taholle tietokantaan kirjattavaksi.

Toisesta jäsenvaltiosta siirrettävien hevoseläinten, nautojen, lampaiden ja vuohien sekä muiden tuotantoeläinten tulee olla lähtömaassaan tunnistettu ja rekisteröity eläinterveys säännösten 124 artiklan mukaisesti ennen siirtoa, minkä lisäksi naudat, lampaat ja vuohet tulee ilmoittaa Suomessa viranomaisen tietokantaan seitsemän vuorokauden kuluessa tuonnista eläintunnistusasetauksen 3 § mukaisesti ja hevoset seitsemän vuorokauden kuluessa tuonnista Suomessa valtuutetun tahon tietokantaan eläintunnistusasetauksen 7 §:n mukaisesti, muutoin kuin hevosen tavanomaisen pitopaikan osalta. Suomessa ei ole vielä käytössä sellaista eläinterveys säännösten 109 artiklan d) kohdan tarkoittamaa tietokantaa, johon tieto hevosen tavanomaisesta pitopaikasta ilmoitettaisiin, mutta Ruokaviraston tietokannan toteuttamista koskeva esiselvitys on valmistunut keväällä 2025 ja tietokannan toteuttaminen on valmisteilla.

Lemmikkieläinten tunnistamisen ja rekisteröinnin osalta pykälässä viitattaisiin lain 15 §:ään, jossa olisivat asiaa koskevat perussäännökset.

11 §. Sikaeläinten tunnistaminen. Pykälän 3 momentin vaatimusta, joka koskee sikaeläinten teurasmerkintöjä, kevennettäisiin siten, että jatkossa sikaeläimen teurasmerkinnäksi riittäisi tatuoimalla tehty merkintätunnus eläimen keskiselän tai kyljen alueelle jommallekummalle puolelle tai eläimeen asetettu Ruokaviraston hyväksymä korvamerkki, josta käy ilmi lähtöpitopaikan pitopaikkatunnus (*teurasmerkintä*). Lisäksi momentissa edellytettäisiin nimenomaisesti, että teurasmerkinnän tulee olla luettavissa, eli mikäli tatuoimalla tehty teurasmerkintä epäonnistuu tai sen epäillään epäonnistuneen, tulee tarvittaessa tehdä uusi merkintä luettavuuden varmistamiseksi. Lisäksi korvamerkkien tekstin tulee olla luettavissa, eli ne eivät saa olla niin likaisia tai kuluneita, että pitopaikkatunnus ei ole luettavissa.

Pykälän 3 momenttia täydennettäisiin siten, että siinä säädettäisiin nimenomaisesti, että eläinterveys säännöstyössä tarkoitetuille tuotantoketjuille tulee hakea hyväksyntä Ruokavirastolta. Lisäksi momenttiin lisättäisiin nimenomainen maininta siitä, että hyväksynnän peruuttamiseen sovellettaisiin, mitä lain 34 §:ssä säädetään rekisteröinnin peruuttamisesta.

Sikaeläinten teurasmerkintävaatimukset eivät perustu velvoittavaan EU-lainsäädäntöön, mutta eläinterveys säännösten 269 artiklan 1 kohdan e kohta mahdollistaa jäsenvaltion kansalliset säännökset lisätoimenpiteistä ja tiukemmista toimenpiteistä koskien mm. eläinten jäljitettävyysovaatimuksia, kunhan kansalliset säännökset eivät estä eläinten ja tuotteiden siirtoja jäsenvaltioiden välillä eivätkä ole ristiriidassa unionin sääntöjen kanssa.

12 §. Hevoseläinten tunnistaminen. Pykälään esitetään lisättäväksi uudet säännökset, joiden mukaan hevoseläimen saa merkitä tunnistimella eläinlääkärimääräyksien harjoittamisesta annetussa laissa tarkoitettu eläinlääkärimääräyksien harjoittaja ja joiden mukaan Ruokavirasto voisi lisäksi hakemuksesta valtuuttaa mikrosirun asettajaksi eläinjalostustoiminnasta annetun lain (319/2014) 3 §:n mukaisesti hyväksytyyn kantakirjaa pitävän yhteisön, jonka lukuun

toimivilla henkilöillä on eläinten hyvinvointia koskevan lainsäädännön edellyttämä pätevyys. Hakemuksesta tulisi käydä ilmi hakijan yhteistiedot ja y-tunnus sekä selvitys yhteisön lukuun toimivien tunnustusmerkitsijöiden pätevydestä. Momenttiin lisättäisiin säännös siitä, että valtuutuksen peruuttamiseen sovellettaisiin, mitä lain 34 §:ssä säädetään rekisteröinnin peruuttamisesta.

Valtuutuksen antamisen edellytykset perustuvat eläinterveyssäännösten 14 artiklan 2 kohtaan, jossa on viittaus 1 kohdan c alakohdan ii kohtaan. Edellytyksenä tehtävän siirtoon on muun muassa henkilöiden tai henkilöstön riittävä erityisosaaminen, pätevyys ja kokemus. Ehdotus vastaa nykytilaa, mutta tarkoitus on selventää täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2021/963 13 artiklassa mahdollistetun kansallisen liikkumavaran käyttöä. Kyseisen artiklan mukaan eläinlääkäri tai, jos kansallisessa lainsäädännössä niin säädetään, luvan saaneen ja asianmukaisesti koulutetun ja toimivaltaisen henkilön on kiinnitettävä tunnistimet. Käytännössä eläinlääkärit voivat Suomessa tunnistusmerkitä varsan, jota on lääkitty teuraskiellon aiheuttavilla lääkkeillä ennen kuin sillä on elinikäinen tunnistusasiakirja. Täytäntöönpanoasetuksen 6 artiklan mukaisesti hevosen ensimmäisen tunnistamisen yhteydessä valtuutettu taho kirjaa hevosen tiedot tietokantaan, Suomessa valtuutetut tahot ovat kantakirjaa pitävät järjestöt.

Ehdotetut säännökset olisivat pykälän 2 momentissa. Tunnistusasiakirjoja koskevat voimassa olevaan 1 ja 2 momenttiin sisältyvät säännökset siirtyisivät uuteen 3 ja 4 momenttiin.

15 §. Lemmikkieläinten tunnistaminen. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi lemmikkieläinten tunnistamista ja rekisteröintiä koskevan laintasaisen sääntelyn täsmentämiseksi. Ehdotetun momentin mukaan koiran haltijan vastuulla olisi eläimen tunnistusmerkitseminen mikrosirulla, johon sisältyy koiran yksilöivä tunnistuskoodi. Koiran haltijan tulisi lisäksi ilmoittaa 30 §:ssä tarkoitettuun rekisteriin tai Ruokavirastolle rekisteriin merkittäviksi momentissa mainitut tiedot, joita olisivat haltijan nimi, henkilötunnus tai y-tunnus, lähiosoite, sähköpostiosoite ja puhelinnumero, mikrosirun tunnistuskoodi ja sen asettamispäivä, muut koiran tunnistustiedot sekä koiran syntymämaa, jos se on muu kuin Suomi. Koiran haltijan tulisi ilmoittaa myös rekisteriin ilmoitettujen tietojen muutoksesta. Kyse olisi nykyisin asetuksen tasolla säädettyistä vaatimuksista. Asetuksessa tarkoitettuja tunnistetietoja ovat koiran syntymäaika tai syntymäajan puuttuessa arvio syntymäajasta; koiran rotu tai rodun puuttuessa sanallinen kuvaus koiran ulkoisista tuntomerkeistä, sukupuoli ja väri sekä; koiran nimi sellaisena kuin koiran haltija on sen ilmoittanut.

Ehdotetuissa säännöksissä on kyse EU-lainsäädännön jäsenvaltioille jättämän kansallisen liikkumavaran käytöstä. Eläinterveyssäännösten 269 artiklan 1 kohdan d ja e kohta mahdollistavat jäsenvaltion kansalliset säännökset lisätoimenpiteistä ja tiukemmista toimenpiteistä koskien eläinten rekisteröinti- ja jäljitettävyysvaatimuksia.

Momentissa säilyisi nykyinen asetuksenantovaltuus, jonka mukaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä tunnistusmenetelmistä, tunnistusasiakirjan tietojen säilyttämisestä sekä rekisteriin ilmoitettavista tiedoista. Asetuksenantovaltuutta kuitenkin täydennettäisiin siten, että siinä mainittaisiin nimenomaisesti myös ilmoittamiseen liittyvät määräajat.

Voimassa olevien säännösten mukaan koira on tunnistusmerkittävä ja ilmoitettava rekisteriin ennen sen luovuttamista uudelle haltijalle. Pysyvästi maahan tuotavien koirien tiedot on ilmoitettava rekisteriin neljän viikon kuluessa saapumisesta tai ennen koiran luovuttamista uudelle haltijalle, jos luovutus tapahtuu ennen tätä. Jos koiran haltijan vaihdos on enintään kolme kuukautta kestävä ja tilapäinen, siitä ei tarvitse ilmoittaa rekisteriin.

Asetuksenantovaltuus koskisi jatkossa ainoastaan koiria. Koirien ja kissojen rekisteröinti ollaan säätämässä tiettyjen siirtymäaikojen jälkeen pakolliseksi suoraan sovellettavalla EU-asetuksella. Tässä yhteydessä lakiin on tarkoitus tehdä asetuksen täytäntöönpanon edellyttämät muutokset. Muiden lemmikkieläinlajien rekisteröintitarpeita ei ole näköpiirissä.

Pykälään esitetään lisättäväksi uusi 2 momentti, jossa säädettäisiin, että koiran, kissan tai fretin saa merkitä tunnistimella eläinlääkäriammattin harjoittamisesta annetussa laissa tarkoitettu eläinlääkäriammattin harjoittaja. Tämän lisäksi 2 momentissa säädettäisiin, että Ruokavirasto voi lisäksi hakemuksesta valtuuttaa mikrosirun asettajaksi muun yhteisön, jonka lukuun toimivilla henkilöillä on eläinten hyvinvointia koskevan lainsäädännön edellyttämä pätevyys. Hakemuksesta tulee käydä ilmi hakijan yhteistiedot ja y-tunnus sekä selvitys yhteisön lukuun toimivien tunnustusmerkitsijöiden pätevyydestä. Momenttiin lisättäisiin säännös siitä, että valtuutuksen peruuttamiseen sovellettaisiin, mitä lain 34 §:ssä säädetään rekisteröinnin peruuttamisesta.

Kyse olisi komission delegoidun asetuksen (EU) 2019/2035 70 artiklan jäsenvaltioille jättämän kansallisen liikkuvavaran käytöstä. Artiklan mukaan koiraan, kissaan ja frettiin saa asettaa tunnustimen muukin pätevä henkilö kuin eläinlääkäri, jos kansallisessa lainsäädännössä niin säädetään. Valtuutuksen antamisen edellytykset perustuvat eläinterveyssäännösten 14 artiklan 2 kohtaan, jossa on viittaus 1 kohdan c alakohdan iv kohtaan. Edellytyksenä tehtävän siirtoon on muun muassa henkilöiden tai henkilöstön riittävä erityisosaaminen, pätevyys ja kokemus.

18 §. *Eräiden eläinten tunnistusasiakirjat toiseen jäsenvaltioon siirtoa varten.* Koirien, kissojen ja frettien muihin kuin kaupallisiin siirtoihin tarkoitettuna tunnistusasiakirjan (lemmikkipassi) myöntämisestä säädettäisiin jatkossa delegoidun asetuksen 2019/2035 71 a artiklassa. Lemmikkipassin voisi myöntää virallinen eläinlääkäri (official veterinarian) tai valtuutettu eläinlääkäri (authorised veterinarian). Nykyisissä lemmikkieläinasetuksen säännöksissä tarkoitettuna hyväksyttynä eläinlääkäriä (authorised veterinarian) pidetään eläinlääkäriammattin harjoittamisesta annetussa laissa (29/2000) tarkoitettua eläinlääkäriammattin harjoittajaa. Tätä koskeva säännös sisältyi ennen eläinterveyssäännösten voimaantuloa eli vuoteen 2021 saakka eläintautilain (441/2013) 6 §:n 1 momentin 17 kohtaan ja 58 §:n 4 momenttiin. Säännös siirrettiin eläinterveyssäännösten täytäntöönpanoon liittyneessä kansallisten lakien uudistuksessa eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä annetun lain 18 §:n 1 momentin 1 kohtaan, tosin säännöksen sanamuoto ei ole yhtä täsmällinen kuin aiemmin.

Kyseistä kohtaa täsmennettäisiin siten, että lemmikkipassin saa myöntää eläinlääkäriammattin harjoittamisesta annetun lain 2 §:n 1 momentissa tarkoitettu eläinlääkäriammattin harjoittaja. Kyse olisi eläinterveyssäännösten 269 artiklan 1 kohdan e alakohdan ja komission delegoidun asetuksen (EU) 2019/2035 71 a artiklan mahdollistaman kansallisen liikkuvavaran käytöstä. Lemmikkieläinpassia käytetään koirien, kissojen ja frettien siirroissa jäsenvaltioiden välillä sekä lemmikkieläinten tuonnissa muusta kuin jäsenvaltiosta silloin, kun kyse on jostakin jäsenvaltiosta lähteneen lemmikin palaamisesta takaisin unionin alueelle.

Oikeus todistuksen antamiseen on kytkeyty voimassa olevaan ammatinharjoittamisoikeuteen Suomen lisäksi useissa muissa jäsenvaltioissa, kuten Ruotsissa ja Tanskassa. Suomessa todistuksia myöntävät pääasiassa eläinlääkäripalveluja tarjoavat kunnaneläinlääkärit sekä ne yksityistä pieneläinpraktiikkaa harjoittavat eläinlääkärit, jotka muutenkin huolehtivat kyseisten lemmikkieläinten hoidosta ja rokottamisesta.

Lemmikkieläintä koskevaan todistukseen kirjataan lemmikkieläimen tunnistustiedot sekä sille annetut, eläimen siirtokelpoisuuteen vaikuttavat rokotukset ja käsittelyt. Eläinlääkäri täydentää

lemmikkieläinpassin tietoja sitä mukaa kuin rokotuksia tai käsittelyjä uusitaan tai eläimelle annetaan uusia rokotuksia tai käsittelyjä. Kaupallisessa tarkoituksessa tapahtuvaa lemmikkieläinten kuljetusta varten vaaditaan lisäksi todistukseen merkitty eläinlääkäriin varmistus siitä, että eläimet ovat kliinisesti terveitä ja kestävätkä kuljetuksen määräpaikkaansa. Merkintä ja tätä varten suoritettu eläinlääketieteellinen tutkimus voidaan tehdä enintään 48 tuntia ennen eläinten siirtämistä.

Esityksessä katsotaan, että kyseessä on perustuslain 124 § tarkoitettu julkisen hallintotehtävän siirtäminen muulle kuin viranomaiselle. Tämän vuoksi kohtaan lisättäisiin säännös tehtävää hoitavan virkavastuusta. Delegoidun asetuksen (EU) 2019/2035 uuden 71 a artiklan 2 a kohdan mukaan eläinlääkäriin pitää lemmikkieläinpassin myöntäessään varmistaa, että eläin on tunnistusmerkitty 70 artiklan mukaisesti. Mainitun asetuksen uuden 70 a artiklan b kohdan ii alakohdan mukaan 1.1.2028 alkaen mikrosirun on sisällettävä koiran, kissan tai fretin syntymämaan maakoodi. Maakoodillisia siruja toimitetaan vain valtuutetuille tunnistusmerkitsejille, mikä merkitsee, että passin myöntävän eläinlääkäriin ei tarvitse erikseen ryhtyä selvittämään sitä, onko mikrosirun asettajalla ollut vaadittu pätevyys.

Uuteen EU-lainsäädäntöön sisältyvien siirtymäsäännösten mukaan 31.12.2027 mennessä tunnistusmerkityt koirat, kissat ja fretit katsotaan passia myönnettäessä asianmukaisesti tunnistetuksi, vaikka mikrosirussa ei ole maakoodia.

Ehdotetun lain voimaantulosäännöksen yhteydessä olisi lemmikkieläinpassien myöntämistä koskeva, siruttajien pätevyyteen liittyvä siirtymäsäännös.

26 §. *Eräiden tehtävien siirtäminen muulle kuin viranomaiselle.* Momentissa säilyisi nykyistä vastaava säännös, jonka mukaan Ruokavirasto voi eläinterveys säännösten 108 artiklan 5 kohdan c alakohdan mukaisesti valtuuttaa toisen elimen tai luonnollisen henkilön antamaan eläintä koskevia tunnistusasiakirjoja ja laatimaan asiakirjamalleja eläinterveys säännösten 110 artiklan 1 kohdan mukaisesti. Säännöksen sanamuoto kuitenkin jonkin verran täsmentyisi. Lisäksi siitä poistuisi maininta toisen viranomaisen valtuuttamisesta, sillä säännöstä pidetään tarpeettomana ottaen huomioon, että viranomaisten välinen tehtävienjako perustuu lain säännöksiin.

Valvonta-asetuksen määritelmässä toimeksiannon saaneella elimellä tarkoitetaan erillistä oikeushenkilöä, jolle toimivaltaiset viranomaiset ovat siirtäneet tiettyjä viralliseen valvontaan kuuluvia tehtäviä tai tiettyjä muihin virallisiin toimiin liittyviä tehtäviä. Kyseessä olisi valvonta-asetuksen 2 artiklan 2 kohdassa määritelty muu virallinen toimi. Muihin virallisiin toimiin kuuluu myös lupien ja virallisten todistusten myöntäminen. Valtuutuksen antamisen edellytykset perustuvat sekä eläinterveys säännösten 14 artiklan 2 kohtaan, jossa viittaus 1 kohdan c alakohdan ii kohtaan, että valvonta-asetuksen 31 artiklaan. Edellytyksenä tehtävän siirtoon on muun muassa henkilöiden tai henkilöstön riittävä erityisosaaminen, pätevyys ja kokemus.

Momenttiin lisättäisiin uutena säännös, jonka mukaan Ruokavirasto voisi sopimuksen perusteella valtuuttaa eläinjalostustoiminnasta annetun lain (319/2014) 3 §:n mukaisesti hyväksytyin kantakirjaa pitävän yhteisön hevoseläimiä koskevan 30 §:ssä tarkoitettua eläinrekisterin rekisterinpitäjäksi, jos valvonta-asetuksen 31 artiklassa säädetyt edellytykset täyttyvät. Säännöksessä tarkoitettu valtuutus merkitsisi poikkeusta lain 30 §:n 2 momentissa viitatuun ruokahallinnon tietovarannosta annetun lain rekisterinpitäjyyttä koskevista mainitun lain 5 §:n säännöksistä. Kuitenkin rekisterinpitoon soveltuvat muut mainitun lain säännökset kuten säännökset käyttötarkoitussidonnaisuudesta sekä harmaan talouden torjuntaan liittyvistä tiedonluovutus oikeuksista.

Asetuksen (EU) 2021/963 mukaan hevoseläinten atk-pohjaisten tietokantojen pito voi olla viranomaisen, tai tapauksen mukaan, valtuutetun elimen, jalostusjärjestöjen ja 2 artiklan 5 kohdan b alakohdassa tarkoitettujen yhdistysten ja järjestöjen tehtävä. Muutos selkeyttäisi oikeustilaa, koska käytännössä Ruokavirasto on valtuuttanut ehdotuksessa mainitut tahot pitämään tietokantoja vaadittavista hevosten tiedoista. Hevostietokannat poikkeavat muista eläinrekistereistä siten, että tunnistusjärjestelmässä hyödynnetään myös tietoa, jota kerätään jalostuslainsäädännön nojalla kantakirjajärjestöjen toimesta, lisäksi Ruokavirasto on valtuuttanut Suomen Hippos ry:n pitämään tietokantaa myös muista kuin kantakirjaan kuuluvista hevosista.

Esitetyllä muutoksella mahdollistettaisiin hevoseläinten osalta tunnistamiseen ja tunnistusasiakirjan myöntämiseen liittyen myös rekisterijärjestelmän käytännön toteutus ja rekisterinpitäjänä toimiminen valtuutuksen perusteella. Säännöksen tarvetta ja tarkoituksenmukaisuutta perustellaan tarkemmin jäljempänä jaksossa 12.2.

Lisäys vastaisi eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä annetun lain esitöitä (HE 101/2021, s. 28), joissa viitataan voimassa olevan säännöksen sanamuotoa laajemmin tunnistus- ja rekisteröintijärjestelmän käytännön toteutukseen ja Suomen Hippoksen hoitamiin hevoseläinten tunnistamiseen ja rekisteröintiin liittyviin tehtäviin. Säännös olisi myös yhdenmukainen eläinterveyslainsäädännön 108 artiklan 5 kohdan c alakohdan säännöksen kanssa, joka mahdollistaa tehtävän delegoinnin.

27 §. Tarkastusoikeus. Pykälän 2 momenttia esitetään täydennettäväksi siten, että lain 38 §:n mukaisten tilanteiden lisäksi toimivaltainen viranomaisella voisi tehdä tarkastuksen pysyväisluonteiseen asumiseen käytettyihin tiloihin myös silloin, kun on perusteltu syy epäillä toimijan syyllistyneen tekoon, josta voi seurata vankeusrangaistus. Lisäksi jatkossa edellytettäisiin, että epäilyistä lain 38 §:n mukaisesta teosta voisi aiheutua vakavaa vaaraa ihmisten tai eläinten terveydelle.

Rikoslaissa (39/1889) 44 luvun 4 a §:n mukaan eläintaudin leviämisvaaran aiheuttamisesta voidaan tuomita sakkoon tai enintään kuudeksi kuukaudeksi vankeuteen se, joka eläinterveyslainsäädännön vastaisesti siirtää, hävittää, pitää hallussaan tai luovuttaa eläimiä taikka niiden alkioita tai sukusoluja siten, että teko on omiaan aiheuttamaan vaaraa toisen hengelle tai terveydelle taikka vakavaa vaaraa eläinten terveydelle. Maahantuontivaatimusten vastaisia tekoja koskien rikoslain 46 luvun 1 §:n 1 momentin 7 kohdassa säädetään myös säännöstelyrikoksesta ja mainitun luvun 4 §:n 1 momentissa salakuljetuksesta.

Käytännössä on tullut esiin, että toimivaltaisen viranomaisen tulisi voida tehdä tarkastus pysyväisluonteiseen asumiseen käytettyihin tiloihin muissakin kuin lain 38 §:ssä tarkoitetuissa tilanteissa. Tällainen voisi olla esimerkiksi tilanne, jossa toimivaltaisella viranomaisella on perusteltu syy epäillä, että pysyväisluonteiseen asumiseen käytetyissä tiloissa säilytetään laajamittaista kauppaa varten koiria, joiden alkuperään ja jäljitettävyyttä koskeviin vaatimuksiin epäilyllään liittyvän niin olennaisia puutteita, että ihmisten tai eläinten terveyden katsotaan vaarantuvan. Tällöin olisi tarkastus voitava tehdä myös kotirauhan piirissä asian selvittämiseksi, jos asiaa ei voisi muuten selvittää ja kyse olisi epäilyistä vankeusuhkaisesta teosta.

Koirien rekisteröintiä koskevien säännösten tarkoituksena on mahdollistaa jäljitettävyyden ja siten torjua mm. säännösten vastaista maahantuontia ja siihen kytkeytyvää eläintaudin leviämisvaaraa. Rabioksen ehkäisy perustuu eläinten jäljitettävyyteen sekä maahantuontisäännösten noudattamiseen. Laittomasti eli ilman vaadittavaa tunnistusmerkintää, rokotuksia, mahdollista vasta-ainetutkimusta sekä ekinokokkilääkitystä maahantuotuja koiria ei voida todeta tartuntavaarattomaksi kliinisten löydösten perusteella, vaan ihmisten ja muiden

eläintenterveyden suojaaminen perustuu koiran tunnistusmerkintään ja sitä kautta todennettaviin lainsäädännön mukaisten vaatimusten tarkastamiseen asiakirjoista. Ehdotetun säännöksen mukainen kynnys kotirauhan suojaan puuttumiseen olisi kuitenkin korkea, eivätkä esimerkiksi yksittäisten eläinten merkintöjä ja rekisteröintiä koskevat puutteet oikeuttaisi tekemään tarkastusta kotirauhan piirissä ilman konkreettista ja hyvin perusteltua epäilyä vakavasta terveysvaarasta. Viranomaisen tarkastusoikeutta koskevat säännökset liittyvät valvonta-asetuksen 14 artiklaan, jonka mukaan virallisen valvonnan menetelmiin ja tekniikoihin on sisällytettävä tapauskohtaisesti mm. eläinten sekä tilojen ja muiden toimijoiden valvonnassa olevien paikkojen tarkastaminen. Asetuksen 15 artiklan mukaan toimijoiden on, siinä määrin kuin se on tarpeen, annettava toimivaltaiusten viranomaisten henkilöstölle mahdollisuus tutustua mm. toimijoiden valvonnassa oleviin eläimiin ja tavaroihin sekä tiloihin ja muihin toimijoiden valvonnassa oleviin paikkoihin, asiakirjoihin ja toimijoiden sähköisiin tiedonhallintajärjestelmiin. Kansallisessa lainsäädännössä tarkastusoikeutta pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä tiloissa on rajattu perustuslain säännösten huomioon ottamiseksi.

27 a §. *Viranomaisen toimet eläinten tunnistamis- ja rekisteröintilainsäädännön vastaisen menettelyn johdosta.* Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 27 a §, joka vastaisi eläinten hyvinvoinnista annetussa laissa olevaa sääntelyä. Pykälässä täsmennettäisiin viranomaisen velvollisuutta ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin, jos eläinten tunnistamis- ja rekisteröintilainsäädäntöä ei ole noudatettu. Viranomaisen voisi kehottaa eläinten tunnistamis- tai rekisteröintilainsäädäntöä rikkovaa välittömästi tai asian laatuun nähden riittävässä määrääjassa täyttämään velvollisuutensa. Kehotus voitaisiin antaa paitsi kirjallisesti tarkastuskertomuksessa myös suullisesti valvontakäynnin aikana, kun rikkomus on korjattavissa heti. Suullisestikin annettu kehotus olisi kirjattava tarkastuskertomukseen. Jos havaittu rikkomus olisi vähäinen ja epäkohta voitaisiin poistaa tarkastuksen yhteydessä tai ilman, että tarvitaan uusintatarkastusta, kehotuksen lisäksi ei välttämättä tarvittaisi muita toimenpiteitä. Muussa tapauksessa valvontaviranomaisen olisi ryhdyttävä toimenpiteisiin hallintopakkoasian vireille saattamiseksi. Valvontaviranomaisen olisi valvottava, että kehotusta ja hallintopakkoasiassa annettua päätöstä noudatetaan.

Käytännön valvonnassa kehotuksen käyttöön on toivottu selkeämpää sääntelyä. Uudessa pykälässä täsmennettäisiin kehotuksen käytön ja hallintopakkoasioiden välistä suhdetta osittain vastaavasti kuin eläinten hyvinvoinnista annetussa laissa. Valvontaviranomaiselle katsotaan jo tehtävänsä puitteissa kuuluvan oikeus antaa toimijalle tai asianosaiselle tarpeellista hallinnollista ohjausta säännösten noudattamiseksi. Viranomaisen toimivallan käyttöä hallinnon hyvän hallinnon perusteet huomioiden ohjaa mm. hallintolain (434/2003) 8 §:ssä säädetty viranomaisen neuvontavelvollisuus. Lisäksi hallintolain 6 §:n mukaan viranomaisten toimien on oltava oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään nähden (oikeasuhtaisuusperiaate). Yleisen käytännön mukaan säännöksiä on sovellettu siten, että viranomaisen on ennen velvoittavien määräysten käyttämistä lievemmillä keinoilla, kuten neuvomalla ja kehottamalla, pyrittävä saattamaan asiakas noudattamaan lainsäädäntöä. Kehotuksen käyttö on lisäksi tarkoituksenmukaista yksinkertaisissa tilanteissa, joissa lainsäädännön noudattamatta jättäminen on korjattavissa käynnin aikana tai muussa annetussa määrääjassa ja puute on sen luontoinen, että määrääjän antaminen ei vaaranna eläinten tai ihmisten terveyttä, eläinten hyvinvointia tai elintarviketurvallisuutta.

33 §. *Rajoitus, kielto ja muut hallinnolliset toimenpiteet.* Pykälässä säädetään mahdollisuudesta antaa hallintopäätös rajoituksesta, kiellosta ja muista hallinnollisista toimenpiteistä. Pitopaikassa tarkastuksen suorittanut viranomainen voi rajoittaa eläinten siirtoa pitopaikasta pois tai kieltää sen, jos pitopaikassa pidettävää eläintä ei ole tunnistettu eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä annetussa laissa, eläinterveys säännöstyössä tai niiden nojalla annetuissa

säännöksissä tarkoitetulla tavalla ja on ilmeistä, että eläimen tunnistamista ja jäljitettävyyttä ei pystytä varmistamaan. Pykälän 4 momentin mukaan kiellon tai rajoituksen asettaminen tai muun hallinnollisen toimenpiteen määrittäminen edellyttää, että toimija ei ole viranomaisen kehotuksesta huolimatta asetetussa määräajassa korjannut puutetta.

Lain 33 §:ssä tarkoitettu hallintotoimi on tavanomaisesti eläinten siirtokielto silloin, kun eläimiä ei ole tunnistettu lainsäädännön edellyttämällä tavalla ja on ilmeistä, että jäljitettävyyttä ei pystytä varmistamaan. Tällainen tapaus on kyseessä esimerkiksi, kun tilalla valvonnassa todetaan useita korvamerkittämiä nautoja eikä tilalla ei ole valmiiksi tilattuna merkkejä, joilla eläimet voitaisiin tunnistaa. Tällaisessa tapauksessa viranomaisen tulisi asettaa tunnistamattomat eläimet siirtokieltoon jäljitettävyydspuutteiden vuoksi. Siirtokielto merkitään tietojärjestelmään, josta se on teurastamojen tai muiden eläimiä hankkivan saatavilla lain 31 §:ssä tarkoitettua rekisterikyselyä varten. Käytännön valvontatyössä on todettu, että kehoitus siirtokiellon ennakkotoimena hidastaa hallintomenettelyä, mikä voi aiheuttaa joissakin tapauksissa ihmisten tai eläinten terveydelle välitöntä vaaraa, kun siirtokiellon asettaminen ei ole mahdollista välittömästi. Kehotuksen antaminen suullisesti käynnillä olisi ilmeisen tarpeetonta tilanteissa, jossa tilalla ei ole tosiasiallisia mahdollisuuksia asettaa eläimiin korvamerkkejä niiden puuttuessa.

Pykälän 4 momenttia esitetään muutettavaksi siten, että toimivaltainen viranomainen, joka on tehnyt tarkastuksen, voisi pykälän 2 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa ja Ruokavirasto pykälän 3 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa asettaa kiellon tai rajoituksen väliaikaisena ilman kehotusta, jos se on ihmisten tai eläinten terveydelle aiheutuvan välittömän vaaran vuoksi välttämätöntä. Momenttia esitetään muutettavaksi myös siten, että siinä todettaisiin, että väliaikainen kiello tai rajoitus olisi voimassa, kunnes sen asettanut viranomainen antaa asiassa lopullisen ratkaisunsa, minkä lisäksi lainkohdassa todettaisiin, että väliaikaisen päätöksen antaneen viranomaisen tulee huolehtia siitä, että asiassa tarvittavat selvitykset tehdään viivytyksettä.

35 §. Uhkasakko ja teettämisuhka. Pykälän 1 momentin mukaan toimivaltainen viranomainen eli Ruokavirasto, elinvoimakeskus, kunnaneläinlääkäri ja Tulli voivat asettaa lain 35 §:n 1 momentin nojalla uhkasakon tai teettämisuhan lain 32 tai 33 §:ssä tarkoitettua määräkseen, rajoituksen, kiellon tai muun hallinnollisen toimenpiteen tehosteeksi. Momenttiin ehdotetaan lisättäväksi säännös, jonka mukaan Ruokavirasto voisi tehostaa kunnaneläinlääkäriin antamaa määräystä, rajoitusta, kielloa tai muuta hallinnollista toimenpidettä uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetyt toimenpiteet teetetään laiminlyöjän kustannuksella, jos kunnaneläinlääkäri esittää tätä koskevan virka-apupyynnön.

Ehdotetun muutoksen taustalla on osaltaan valtion aluehallintouudistus. Vastaava toimivalta on ollut vuoden 2026 alussa lakkautetuilla aluehallintovirastoilla. Aluehallintovirastojen eläinten tunnistamista ja rekisteröintiä koskevat tehtävät on siirretty Ruokavirastolle.

Uhkasakkoa ja teettämisuhkaa sekä 27 a pykälässä tarkoitettua kehoitusta ja 33 §:n mukaista kielloa koskevat ehdotukset liittyvät valvonta-asetuksen 138 artiklaan, jonka mukaan todettaessa säännösten noudattamatta jättäminen, toimivaltaisten viranomaisten on toteutettava asianmukaiset toimenpiteet, joilla varmistetaan, että kyseinen toimija korjaa tällaisen noudattamatta jättämisen ja estää sen jatkossa. Valvonta-asetuksessa on esimerkinomainen luettelo tällaisista toimenpiteistä. Kansallisessa laissa täsmennettäisiin toimenpiteitä EU-lainsäädännön jättämisen liikkumavaran mukaisesti.

36 §. Eläinten tunnistamis- ja rekisteröintivalvonnan seuraamusmaksu. Pykälän 1 momentin 3 kohtaa esitetään täydennettäväksi siten, että jatkossa Ruokavirasto ja elinvoimakeskus voisivat

määrätä vähintään 300 euron ja enintään 5 000 euron eläinten tunnistamis- ja rekisteröintivalvonnan seuraamusmaksun myös sille, joka laiminlyö 15 § :n 1 momentissa tai eläinterveys säännösten 112-115 artiklassa säädetyn velvollisuuden ilmoittaa vaaditut tiedot rekisteriin. Eläinterveys säännösten 112-115 artiklat koskevat nauta-, sika-, lammas-, vuohi- ja hevoseläimiä, kun taas 15 §:n 1 momentti koskisi koiria.

Voimassa olevan kohta koskee vain eläinten merkitsemisvelvollisuuden laiminlyöntitilanteita. Nykyisin voimassa olevan lainsäädännön puutteeksi on katsottu se, että voimassa olevan lain nojalla seuraamusmaksua ei ole voitu määrätä tapauksissa, joissa toimija ei ole noudattanut velvoitetta omistuksessaan tai hallinnassaan olevien eläinten ilmoittamisesta rekisteriin. Voimassa olevan lain toimeenpanon myötä on käynyt ilmi tarve saada seuraamusmaksu käyttöön myös näissä tapauksissa sekä silloin, kun eläinten rekisteritiedoissa on havaittu puutteita. Seuraamusmaksu on kiinnitetty lain 15 § sekä eläinterveys säännösten 112–115 artiklan säännösten laiminlyönteihin. Näin ollen sitä ei voida asettaa alemman tason säädöksissä säädettyjen ilmoitusaikojen noudattamatta jättämisestä. Viljelijätukia saavien tuottajien tuotantoeläinten rekisteriin ilmoittamisen viiveet aiheuttavat tukiseuraamuksia, joten seuraamusmaksulla ei ole tarpeen sanktioida ilmoitusviiveistä. Ilmoitusviiveestä sanktioiminen voisi lisäksi myös koirilla ja tuotantoeläimillä aiheuttaa sen, että eläinten rekisteriin ilmoittaminen jätettäisiin tekemättä, jos ilmoituksen määräaika ylittyy. Tämän vuoksi seuraamusmaksun voisi määrätä vain tapauksissa, joissa eläintä ei ole rekisteröity tarkastushetkellä lainkaan.

Eläinten jäljitettävyyden osalta on tärkeää, että eläimet ilmoitetaan rekisteriin. Esimerkiksi rekisteröimättömät lampaat muodostavat Suomessa selvän eläintautien leviämisen riskin esimerkiksi Bluetongue-viruksen eli sinikielitautien osalta. Rekisteröimättömien eläinten myötä eläinten jäljitettävyyden vaarantuu ja riski taudin leviämisestä kasvaa ja pahimmillaan mahdollistaa taudin leviämisen myös nautaeläimiin. Taudin leviämisen vaikutukset elinkeinolle olisivat vakavat, ja taudin torjuntakustannukset tulisivat kalliiksi myös valtiolle. Myös koirien rekisteröinnin toimeenpanon tehostamiseksi on tarpeen säätää seuraamusmaksun mahdollisuudesta silloin, kun koiria ei ole ilmoitettu rekisteriin. Tällä hetkellä noin puolet Suomen koirista on ilmoitettu rekisteriin lainsäädännön vaatimusten mukaisesti. Sanktiointimahdollisuus kannustaisi lainsäädännön noudattamiseen.

Lisäksi pykälän 3 momentista kumottaisiin tarpeettomana säännös seuraamusmaksun määräämisestä maksettavaksi valtiolle, koska maksun vastaanottavasta viranomaisesta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa. Kyseessä on teknisluonteinen korjaus.

Seuraamusmaksua koskevat säännökset kytkeytyvät eläinterveys säännösten 268 artiklaan ja valvonta-asetuksen 139 artiklaan, joiden mukaan jäsenvaltioiden on säädettävä säännösten rikkomiseen sovellettavista seuraamuksista, joiden on oltava tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia.

8 Lakia alemman asteinen sääntely

Ehdotettuihin säännöksiin ei sisälly asetuksen- tai määräyksenantoa koskevia valtuussäännöksiä lukuun ottamatta 15 §:n 1 momenttia, joka koskee lemmikkieläinten tunnistamista ja rekisteröintiä. Voimassa olevan säännöksen sisältämää asetuksenantovaltuutta rajattaisiin niin, että asetuksella ei enää voitaisi säätää uusista lemmikkieläinten tunnistamis- ja rekisteröintivelvoitteista, vaan ainoastaan antaa koirien osalta tarkempia säännöksiä tunnistusmenetelmistä, tunnistusasiakirjan tietojen säilyttämisestä, rekisteriin ilmoitettavista tiedoista sekä ilmoituksen tekemisessä noudatettavista määräajoista. Lisäksi ehdotettuun 12 §:n 4 momenttiin sisältyisi nykyisin 2 momenttiin sisältyvä valtuussäännös, jonka mukaan maa- ja

metsätalousministeriön asetuksella säädetään määräajasta, jonka kuluessa hevoseläimen elinikäinen tunnistusasiakirja on haettava, sekä voidaan antaa tarkempia säännöksiä hevoseläinten merkitsemisestä, tunnistimista ja tunnistusmenetelmistä.

9 Voimaantulo

Ehdotetaan, että laki tulee voimaan kesällä 2026. Euroopan unionin lemmikkieläinasetus kumoutuu ja esityksessä kuvattujen Euroopan unionin eläinterveys säännösten muutosten soveltaminen alkaa 22.4.2026, mutta koska uusiin asetuksiin ja ehdotettuun lakiin sisältyy säännöksiä siirtymäjärjestelyistä, lain ei ole välttämätöntä tulla voimaan mainittuna päivänä.

Ehdotetun siirtymäsäännöksen mukaan lemmikkieläimen mikrosirun asettajien valtuuttamiselle olisi siirtymäaika vuoden 2027 loppuun saakka. Tämä johtuu EU-säännösten mukaisista siirtymäjärjestelyistä, joiden mukaan vaatimus maakoodillisen mikrosirun käytöstä lemmikkieläinpassia myönnettäessä tulee voimaan 1.1.2028. Vasta nämä mikrosirut käytännössä mahdollistavat lemmikkieläinpassien myöntämiseen liittyvän uusien vaatimusten mukaisen tiukentuneen kontrollin. Euroopan komission ja Suomen välisissä keskusteluissa on tarkentunut, että Suomi voi jatkaa mikrosirun asettajien pätevyyttä koskevien nykyisten vaatimustensa soveltamista mainittuun ajankohtaan saakka.

10 Toimeenpano ja seuranta

Ehdotetun sääntelyn toimivuutta on tarkoitus seurata lain täytäntöönpanoon liittyvän viranomaisten ja sidosryhmien välisen yhteistyön sekä lakiin liittyvän viranomaisvalvonnan kautta. Tarvittaessa teetetään ehdotetun lainsäädännön toimivuutta koskevia kyselyjä tai muita selvityksiä.

11 Suhde muihin esityksiin

Esityksellä ei ole riippuvuuksia muihin esityksiin.

12 Suhde perustuslakiin ja säätämisenjärjestys

12.1 Elinkeinovapaus

Perustuslain 18 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus hankkia toimeentulonsa valitsemallaan työllä, ammatilla tai elinkeinolla. Perustuslakivaliokunta on kuitenkin katsonut, että elinkeinotoiminnan luvanvaraisuus on mahdollista erityisin perustein (PeVL 19/2002 vp). Elinkeinotoiminnan aloittamisen edellytyksenä olevan ilmoitus- tai rekisteröintivelvollisuuden säätämistä on pidetty asiallisesti luvanvaraisuuteen rinnastettavana sääntelynä (PeVL 9/2005 vp, s. 2/I, PeVL 56/2002 vp).

Ehdotetun lain ja 15 §n 2 momentin mukaan henkilöillä, jotka asettavat tunnistimina käytettäviä mikrosiruja koiriin, kissoihin tai fretteihin, tulisi olla eläinlääkärin pätevyys. Muu pätevä henkilö voisi asettaa tunnistimia vain, jos hän toimisi Ruokaviraston valtuuttaman yhteisön lukuun, kun aiemmin on riittänyt, että muulla kuin eläinlääkärillä on ollut asettamista koskeva riittävä pätevyys. Vastaava mikrosirun asettajan valtuutusta koskeva vaatimus lisättäisiin myös hevoseläinten tunnistimia koskevaan 12 §:ään.

Ehdotettu lemmikkieläinten siruttajien valtuutusta koskeva vaatimus perustuu osittain EU-lainsäädäntöön, sillä jatkossa Suomen rajojen yli matkustavilta koirilta, kissoilta ja freteiltä vaadittavan tunnistimen voisi asettaa vain eläinlääkäri tai valtuutettu muu henkilö. Vaikka suuri

osa lemmikkieläimistä ei koskaan matkusta ulkomaille, ei kuitenkaan pidetä tarkoituksenmukaisena rajata kansallisessa laissa valtuutusta koskemaan vain rajojen yli siirrettäviä lemmikkieläimiä, sillä lemmikkieläimen sirutuksen yhteydessä ei välttämättä ole tiedossa, tullaanko eläimelle tarvitsemaan lemmikkipassia sen elinaikana. Tämä olisi tarkoituksenmukaista ottaen myös huomioon se, että uusi koirien ja kissojen hyvinvointia ja jäljitettävyyttä koskeva Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus tulee ulottamaan koirien ja kissojen tunnistusmerkintöjä ja rekisteröintiä koskevia vaatimuksia siirtymäaikaisten jälkeen myös muihin kuin rajojen yli siirrettäviin eläimiin.

Hevoseläinten osalta vaatimus olisi tarpeen ottaen huomioon hevoseläinten tunnistamista koskevat EU-säännökset.

Perustuslakivaliokunta on katsonut, että elinkeinovapauden rajoitusten tulee olla täsmällisiä ja tarkkarajaisia. Sen lisäksi rajoitusten olennaisen sisällön kuten rajoitusten laajuuden ja edellytysten tulee ilmetä laista.

Ehdotettujen säännösten mukaan Ruokavirasto voi lisäksi hakemuksesta valtuuttaa tunnistimen asettajaksi yhteisön, jonka lukuun toimivilla on eläinten hyvinvointia koskevan lainsäädännön edellyttämä pätevyys. Hakemuksessa tulisi olla selvitys mikrosiruja asettavien henkilöiden pätevydestä. Ehdotettu raja, jonka mukaan valtuutettuna olisi yhteisö kuten jalostusorganisaatio tai muu eläinalalla toimiva järjestö tai yritys ja tunnistimia asettavat henkilöt toimisivat tämän organisaation palveluksessa tai muutoin sen lukuun, olisi perusteltu valtuutuksiin liittyvän hallinnollisen taakan minimoimiseksi.

Perustuslakivaliokunta on myös pitänyt tärkeänä, että säännökset luvan edellytyksistä ja pysyvyydestä antavat riittävän ennustettavuuden viranomaistoiminnasta (PeVL 15/2008 vp, s. 2/II). Perustuslakivaliokunta on elinkeinotoiminnan sääntelyn yhteydessä vakiintuneesti katsonut välttämättömäksi sitoa luvan peruuttamismahdollisuus vakaviin tai olennaisiin rikkomuksiin tai laiminlyönteihin sekä siihen, että luvanhaltijalle mahdollisesti annetut huomautukset tai varoitukset eivät ole johtaneet toiminnassa esiintyneiden puutteiden korjaamiseen (esim. PeVL 58/2010 vp, s. 5—6, PeVL 32/2010 vp). Valiokunta on pitänyt perustuslain 18 §:n 1 momentin kannalta ongelmattomana hyväksymisen peruuttamista tilanteissa, jossa terveysvaaraa ei voida muutoin estää (PeVL 37/2005 vp, s. 2/II).

Ehdotetun valtuutuksen peruuttamiseen sovellettaisiin, mitä 34 §:ssä säädetään rekisteröinnin peruuttamisesta. Valtuutuksen peruuttamisesta päättäisi Ruokavirasto. Peruuttaminen olisi mahdollista, jos valtuuttamiselle säädetyt edellytykset eivät enää täytyisi tai toiminnassa olennaisesti rikottaisiin eläinten tunnistamista ja rekisteröintiä koskevia säännöksiä tai säännösten nojalla tehtyjä päätöksiä. Edellytyksenä valtuutuksen peruuttamiselle olisi lisäksi, että toimija ei olisi toimivaltaisen viranomaisen kehotuksesta huolimatta asetetussa määräajassa korjannut puutetta. Valtuutus voitaisiin peruuttaa väliaikaisesti, jos puute olisi mahdollista korjata. Väliaikainen kielto olisi voimassa, kunnes toimivaltainen viranomainen antaa asiassa lopullisen ratkaisunsa.

Ehdotetun valtuutuksia koskevan sääntelyn katsotaan edellä esitetyillä perusteilla täyttävän elinkeinovapauden rajoituksia koskevat edellytykset.

12.2 Julkisen hallintotehtävän antaminen muulle kuin viranomaiselle

Perustuslain 124 §:n mukaan julkinen hallintotehtävä voidaan antaa muulle kuin viranomaiselle vain lailla tai sen nojalla, jos se on tarpeen tehtävän tarkoituksenmukaiseksi hoitamiseksi eikä vaaranna perusoikeuksia, oikeusturvaa tai muita hyvän hallinnon vaatimuksia. Merkittävää

julkisen vallan käyttöä sisältäviä tehtäviä voidaan kuitenkin antaa vain viranomaiselle. Perustuslakivaliokunnan tulkintakäytännön mukaan julkisen hallintotehtävän antaminen muulle kuin viranomaiselle edellyttää, että laissa määritellään ainakin yleisluonteisesti tehtävän hoitajalta edellytetty pätevyys tai kelpoisuus (muun muassa PeVL 28/2001 vp ja 48/2001 vp). Perustuslakivaliokunta on todennut, että julkinen hallintotehtävä voidaan antaa muulle kuin viranomaiselle myös lain nojalla tehtävällä sopimuksella (PeVL 26/2017 vp, s. 48, PeVL 11/2004 vp, s. 2/I, PeVL 11/2002 vp, s. 5/I).

Perustuslakivaliokunta on todennut, että tehtävien siirtoon liittyvä tarkoituksenmukaisuusvaatimus perustuslain 124 §:ssä on oikeudellinen edellytys, jonka täytyminen jää tapauskohtaisesti arvioitavaksi. Tällöin on otettava huomioon muun muassa hallintotehtävän luonne. (PeVL 48/2010 vp, s. 4)

Eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä annetun lain 15 §:n 2 momentissa säädettäisiin niiden, jotka asettavat koiriin, kissoihin tai fretteihin mikrosiruja eivätkä ole eläinlääkärinammattin harjoittajia, valtuuttamisesta tähän tehtävään. Edellytyksenä olisi, että valtuutuksen saajana olisi yhteisö, jonka lukuun toimivat henkilöt täyttävät vaadittavaa pätevyyttä koskevat eläinten hyvinvointia koskevassa lainsäädännössä olevat vaatimukset. Ehdotetussa 12 §:ssä säädettäisiin vastaavasta vaatimuksesta hevoseläinten mikrosirujen asettajan osalta.

Mikrosirun asettamista koiraan, kissaan tai frettiin ei ole katsottu julkiseksi hallintotehtäväksi, vaan toimintaa on harjoitettu kaupallisena toimintana. Uusien EU-säännösten valmistelun yhteydessä Euroopan komission edustajat ovat ilmaisseet kantanaan, että kyse ei ole valvonta-asetuksen 2 artiklan 2 kohdassa tarkoitettusta ”muusta virallisesta toimesta”, toisin kuin esimerkiksi kohdassa mainittujen todistusten ja virallisten varmennusten myöntämisessä, joten sirun asettamista eivät koske esimerkiksi mainitun asetuksen velvollisuudet, jotka koskevat virallisen valvonnan tai muiden virallisten toimien siirtämistä viranomaiskoneiston ulkopuolelle.

Myöskään hevosten osalta mikrosirun asettamista ei ole pidetty julkisena hallintotehtävänä; Komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2021/963 13 artiklan mukaan tehtävää ei ole varattu lähtökohtaisesti virkaeläinlääkärille tai muutoin viranomaiselle, vaan hevoseen tunnistimen saa asettaa eläinlääkäri tai, jos kansallisessa lainsäädännössä niin säädetään, luvan saanut ja asianmukaisesti koulutettu henkilö. Mm. nauta- ja lammaseläimille tunnistimet asettaa yleensä toimija itse.

Perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännön perusteella esimerkiksi ihmisten sähköisen tunnistamisen välineiden tarjoamista ei ole pidetty julkisena hallintotehtävänä, sillä liiketaloudellisten palvelujen luonteen tunnistamismarkkinoilla on katsottu etäännyneen julkiseen hallintotehtävään liitettävistä ominaispiirteistä (PeVL 16/2009 vp ja PeVL 74/2018 vp).

Sen sijaan ehdotetun 18 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaisessa lemmikkipassin myöntämisessä katsotaan olevan kyse julkisesta hallintotehtävästä. Perinteisesti tulkinta on ollut toinen, sillä lemmikkipassin myöntämisen on katsottu kuuluvan osaksi eläinlääkäreiden ammattitoimintaa ja rinnastuvan muiden eläinlääkinnällisten todistusten antamiseen. Aiempaan tulkintaan on vaikuttanut myös se, että eläinlääkärin ammatti on Suomessa luvanvarainen ammatti, jonka harjoittajat ovat erityisen lakiin perustuvan valvontajärjestelmän piirissä. Kyseistä tulkintaa ei kuitenkaan voida pitää perusteltuna enää nykyisin, kun eläinterveysjärjestelmä on uudistanut eläinten tunnistus- ja siirtoasiakirjoja koskevan sääntelyn ja kumonnut lemmikkieläinasetuksen.

Eläinterveys sääntöjen mukaisesti esimerkiksi ns. hevospassin ja ns. nautapassin antaminen on lähtökohtaisesti viranomaistoimintaa.

Ehdotuksen mukaan lemmikkipassin saisi myöntää eläinlääkäriammattin harjoittamisesta annetun lain 2 §:n 1 momentissa tarkoitettu eläinlääkäriammattin harjoittaja. Lemmikkieläinpassia käytetään koirien, kissojen ja frettien siirroissa jäsenvaltioiden välillä sekä lemmikkieläinten tuonnissa muusta kuin jäsenvaltiosta silloin, kun kyse on jostakin jäsenvaltiosta lähteneen lemmikin palaamisesta takaisin unionin alueelle. Lemmikkieläintä koskevaan todistukseen kirjataan lemmikkieläimen tunnistustiedot sekä sille annetut, eläimen siirtokelpoisuuteen vaikuttavat rokotukset ja käsittelyt. Eläinlääkäri täydentää lemmikkieläinpassin tietoja sitä mukaa kuin rokotuksia tai käsittelyjä uusitaan tai eläimelle annetaan uusia rokotuksia tai käsittelyjä.

Esityksessä ehdotetaan, että eläinlääkäriammattin harjoittamisesta annetussa laissa tarkoitettujen eläinlääkäriammattin harjoittajat saisivat jatkossakin myöntää lemmikkipasseja suoraan laissa olevan toimivaltasääntöjen perusteella. Tämä olisi tarkoituksenmukaista ottaen huomioon se, että kyseessä on pitkään jatkunut käytäntö, joka on osoittautunut toimivaksi. Suomessa eläinlääkäri ammatti on säännelty ammatti, jonka harjoittaminen edellyttää eläinlääkäri koulutusta sekä eläinlääkäriammattin harjoittamisesta annetussa laissa tarkoitettua laillistusta tai väliaikaisesti saatua oikeutta. Näin ollen perustuslain mukainen julkisen hallintotehtävän siirtoon liittyvä vaatimus tehtävän hoitajalta edellytetystä pätevydestä tai kelpoisuudesta täyttyy. Ammatinharjoittajat ovat erityisen, mainitussa laissa säädetyn valvonnan piirissä, mikä takaa mahdollisuuden kontrolloida todistusten antamiseen ja todistusmerkintöjen tekoon liittyvän toiminnan asianmukaisuutta ilman erillistä valtuutusmenettelyä, joka merkitsisi käytännössä tarpeetonta ylimääräistä hallinnollista taakkaa. Oikeus todistuksen antamiseen on kytketty voimassa olevaan ammatinharjoittamisoikeuteen Suomen lisäksi useissa muissa jäsenvaltioissa, kuten Ruotsissa ja Tanskassa.

Suomessa lemmikkipasseja myöntävät eläinlääkäripalveluja tarjoavien kunnaneläinlääkärien lisäksi ne yksityistä pieneläinpraktiikkaa harjoittavat eläinlääkärit, jotka muutenkin huolehtivat kyseisten lemmikkieläinten hoidosta ja rokottamisesta. Eläinlääkintähuoltolain (285/2023) mukaan kunnallisia eläinlääkäripalveluja voidaan hankkia ostopalveluina, mikä tarkoittaa, että kaikissa kunnissa ei edes ole eläinlääkäripalveluja tarjoavaa virkaeläinlääkäriä. Tämä myös osaltaan perustelee lainkohdassa ehdotetun tehtäväsiirron tarvetta ja tarkoituksenmukaisuutta.

Perustuslakivaliokunta on monissa tapauksissa todennut, että perustuslain 124 §:ään liittyvässä sääntelyssä tulee olla maininta siitä, että muussa kuin virkamiesasemassa olevaan henkilöön sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä hänen hoitaessaan julkisia hallintotehtäviä (esim. PeVL 15/2019 vp, s. 4, jossa viitattu lausuntoihin PeVL 26/2017 vp, s. 49—50, PeVL 16/2016 vp, s. 2—3 ja PeVL 8/2014 vp, s. 5/I). Ehdotettuun lainkohtaan lisättäisiin maininta eläinlääkäri virkavastuusta silloin, kun hän myöntää lemmikkipasseja.

Ehdotetun 26 §:n 2 momentissa säädettäisiin, että Ruokavirasto voisi sopimuksen perusteella valtuuttaa eläinjalostustoiminnasta annetun lain (319/2014) 3 §:n mukaisesti hyväksytyt kantakirjaa pitävän yhteisön hevoseläimiä koskevan 30 §:ssä tarkoitettujen eläinrekisterin rekisterinpitäjäksi, jos valvonta-asetuksen 31 artiklassa säädetty edellytykset täyttyvät. Säännöksessä tarkoitettu valtuutus merkitsisi poikkeusta lain 30 §:n 2 momentissa viitatuun ruokahallinnon tietovarannosta annetun lain rekisterinpitäjyyttä koskevista säännöksistä. Momentissa säilyisi aiempi säännös mahdollisuudesta valtuuttaa muu elin tai luonnollinen henkilö tunnistusasiakirjojen antamista tai asiakirjamallien laatimista koskevaan tehtävään.

Valvonta-asetuksen 31 artiklan mukaan toimivaltaiset viranomaiset voivat siirtää muihin virallisiin toimiin liittyviä tiettyjä tehtäviä yhdelle tai useammalle toimeksiannon saaneelle elimelle, jos EU-säännökset eivät kiellä sellaista siirtoa, ja luonnolliselle henkilölle, jos EU-säännöksissä sallitaan tällainen siirto. Toimivaltaiset viranomaiset eivät kuitenkaan saa siirtää toimeksiannon saaneelle elimelle tai luonnolliselle henkilölle säännösten noudattamatta jättämiseen liittyviä pakkokeinoja koskevaa päätöksentekovaltaa. Eläinterveys säännösten 14 artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat asetuksen IV osan mukaisesti valtuuttaa luonnollisia henkilöitä tai oikeushenkilöitä suorittamaan 1 kohdan c alakohdan ii kohdassa tarkoitettuja eli rekisteröintiin, hyväksymiseen, jäljitettävyyteen ja siirtoihin liittyviä muita virallisia toimia sellaisia erityisesti määriteltyjä tehtäviä varten, joissa kyseisillä henkilöillä on riittävää erityisosaamista.

Ehdotettu uusi säännös täsmentäisi ja selkeyttäisi nykyistä sääntelyä rekisterinpitoon liittyviä vastuita koskien. Hevosen tunnistusasiakirjan myöntäviä elimiä Suomessa ovat Ruokaviraston myöntämän valtuutuksen perusteella Hippos ry, Suomen Irlannincobyhdistys FSIC ry ja Eestin Raskaat Vetohevoset ry. Nämä ovat eläinjalostustoiminnasta annetun lain 3 §:n mukaisesti hyväksytyt kantakirjaa pitäviä yhteisöjä. Muille kuin kantakirjaan hyväksytyille hevosille tunnistusasiakirjan myöntää Hippos Ruokaviraston valtuuttamana. Valtuutukseen perustuvaan toimintaan liittyy käytännössä myös eläimiä koskeva atk-pohjaisen tietokannan ylläpito, sillä Suomessa ei ole käytössä viranomaisen pitämää hevosten keskustietokantaa. Ehdotettu säännös delegointimahdollisuudesta olisi tarkoituksenmukainen, kun otetaan huomioon hevoseläinten tunnistamiseen liittyvien tehtävien hoitamiseen liittyvät pitkään jatkuneet käytännöt. Lisäksi olisi tarkoituksenmukaista, että EU-lainsäädännön edellyttämän hevoskeskustietokannan tulevaa toteutusta ajatellen olisi tarjolla muitakin mahdollisuuksia kuin viranomaisen ylläpitämä järjestelmä.

Säännöksessä tarkoitettuihin tehtäviin ei liity merkittävää julkisen vallan käyttöä, eikä ehdotettu delegointimahdollisuus vaarantaisi perusoikeuksia, oikeusturvaa tai muita hyvän hallinnon vaatimuksia. Tehtävän hoitoon liittyvät pätevyyteen ja oikeusturvaan liittyvät vaatimukset tulisivat turvattua valvonta-asetuksen sääntelyn kautta.

Valvonta-asetuksen 31 artiklassa edellytetään, että oikeushenkilöille tapahtuvan siirron tulee täyttää seuraavat 29 artiklassa säädetyt edellytykset: Siirto tehdään kirjallisesti ja siinä määritellään tarkasti siirrettävät tehtävät ja edellytykset, joiden täytyessä toimielin saa suorittaa kyseiset tehtävät. Toimeksiannon saaneella elimellä tulee olla asiantuntemus, välineet ja infrastruktuuri, joita sille siirrettyjen viralliseen valvontaan kuuluvien tehtävien suorittaminen vaatii, sekä riittävästi henkilöstöä, jolla on soveltuva pätevyys ja kokemus. Toimeksiannon saajan tulee lisäksi olla puolueeton eikä sillä saa olla eturistiriitoja. Käytössä tulee olla järjestelyt tehokkaan ja vaikuttavan koordinoinnin varmistamiseksi toimivallan siirtävien toimivaltaisten viranomaisten ja toimeksiannon saaneen elimen välillä. Valvonta-asetuksen 31 artiklan mukaan tehtävien siirron luonnolliselle henkilölle tulee täyttää mainitut edellytykset soveltuvin osin. Tilanteet, joissa toimeksianto tai valtuutus olisi peruutettava, on säännelty valvonta-asetuksen 33 artiklan 1 kohdan b alakohdassa.

Sääntelyn voidaan edellä esitetyillä perusteilla katsoa täyttävän julkisen hallintotehtävän siirtoon liittyvät edellytykset perustuslain 124 §:n kannalta.

12.3 Henkilötiedot

Eläimistä pidettävistä rekistereistä ja niihin merkittävistä tiedoista säädetään eläinterveys säännöstyössä, erityisesti 109 artiklassa, sekä eläinterveys säännösten nojalla annetuissa säännöksissä. Eläimiä koskevat tiedot eivät itsessään ole henkilötietoja, mutta niistä

voi muodostua sellaisia, kun ne yhdistyvät rekistereissä niiden omistajia ja haltijoita koskeviin henkilötietoihin.

Perustuslain 10 §:n 1 momentin mukaan jokaisen yksityiselämä on turvattu. Henkilötietojen suojasta säädetään tarkemmin lailla. Perustuslakivaliokunta on hiljattain tarkistanut käytäntöään henkilötietojen suojaa koskevasta sääntelystä. Valiokunnan mukaan on lähtökohtaisesti riittävää perustuslain 10 §:n 1 momentin kannalta, että sääntely täyttää yleisessä tietosuojasetuksessa asetetut vaatimukset. Valiokunnan mukaan henkilötietojen suoja tulee jatkossa turvata ensisijaisesti mainitun asetuksen ja tietosuojaa koskevan kansallisen yleislainsäädännön nojalla. Kansallisen erityislainsäädännön säätämiseen tulee siten suhtautua pidättyvästi ja rajata sellainen vain välttämättömään yleisen tietosuojasetuksen salliman kansallisen liikkumavaran puitteissa (ks. Pe VL 14/2018 vp, s. 4—5).

Yleisen tietosuojasetuksen periaatteiden mukaan henkilötiedot on kerättävä tiettyä, nimenomaista ja laillista tarkoitusta varten. Henkilötietojen käsittely on asetuksen mukaan lainmukaista muun muassa silloin, kun se liittyy rekisterinpitäjän lakisääteiseen velvoitteeseen (6 artiklan 1 kohta c alakohta) taikka yleistä etua koskevan tehtävän suorittamiseen tai rekisterinpitäjän julkisen vallan käyttöön (6 artikla 1 kohta e alakohta). Asetuksen 6 artiklan 2 ja 3 kohdassa säädetään mainittuihin käsittelyperusteisiin liittyvästä kansallisesta liikkumavarasta eli mahdollisuudesta säätää kansallisia säännöksiä tarkemmin henkilötietojen käsittelyn oikeusperusteesta. Kansallisesti voidaan säätää muun muassa käsiteltävien tietojen tyypistä, tietojen luovuttamisesta ja käyttötarkoitussidonnaisuudesta. Jäsenvaltioiden lainsäädännön on täytettävä yleisen edun mukainen tavoite ja oltava oikeassa suhteessa sillä tavoiteltuun päämäärään nähden.

Hevoseläimiä koskeva rekisterinpito, joka 26 §:n mukaan voitaisiin delegoida kantakirjaa pitävälle järjestölle, perustuu edellä esitetyn mukaisesti EU-lainsäädäntöön ja siten rekisterinpitäjän lakisääteiseen velvoitteeseen. Rekisterinpito tapahtuu eläinterveys sääntöjen edellyttämällä tavalla, ja siltä osin kuin rekisterinpitoon liittyy henkilötietojen käsittelyä, yleinen tietosuojasetus soveltuu.

Muutettavaksi ehdotetun lain mukaiset rekisterit ovat osa ruokahallinnon tietovarannosta annettua lakia, johon sisältyvät tietosuojasetuksen mahdollistamat tarkemmat kansalliset säännökset käyttötarkoitussidonnaisuudesta. Tähän kuuluvat mm. eläinten terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen liittyvät lainsäädännön noudattamisen valvontaa koskevat tehtävät ja toimeenpanotehtävät.

Yleisen tietosuojasetuksen 9 artiklassa säädetään erityisiä henkilötietoryhmiä koskevien tietojen käsittelystä. Näiden tietojen kuten rodun, etnisen alkuperän, terveyttä koskevien tietojen käsittely on tiettyjä poikkeuksia lukuun ottamatta kiellettyä. Hevoseläimiä koskevaan rekisteriin ei merkitä erityisiä henkilötietoryhmiä koskevia tietoja.

12.4 Kotirauha

Ehdotetun 27 §:n 2 momentin toimivaltasääntelyllä, joka koskee tarkastuksen tekemistä pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä tiloissa, on kytkentä perustuslain 10 §:n 1 momenttiin, jonka mukaan jokaisen yksityiselämä, kunnia ja kotirauha on turvattu.

Valvonta-asetuksen ((EU) 2017/625) 5 artiklan 1 kohdan h alakohdan mukaan toimivaltaisen viranomaisen henkilöstölle on varmistettava pääsy toimijan tiloihin ja mahdollisuus tutustua toimijan hallussaan pitämiin asiakirjoihin. Valvonta-asetuksen 14 artiklassa luetellaan, mitä valvonnassa on tarkastettava, kuten kuljetusvälineet, tilat ja muut toimijoiden valvonnassa

olevat paikat ja niiden ympäristö. Artiklan 15 mukaan toimijoiden on pyynnöstä annettava viranomaisen henkilöstölle mahdollisuus tutustua mm. toimijan tiloihin, ympäristöön ja esimerkiksi toimijan sähköisiin tiedonhallintajärjestelmiin.

Perustuslakivaliokunnan vakiintuneen tulkinnan mukaan perustuslaissa turvattu kotirauhan piiri kattaa lähtökohtaisesti kaikenlaiset pysyväisluonteiseen asumiseen käytetyt tilat (ks. esim. PeVL 12/2019 vp, s. 5, PeVL 43/2010 vp, s. 2/I, PeVL 40/2010 vp, s. 4/I, PeVL 18/2010 vp, PeVL 49/2005 vp, s. 3/II ja PeVL 16/2004 vp) eli siten myös esimerkiksi sellaiset elinkeinonharjoittajan toimitilat, jotka sijaitsevat hänen asunnossaan.

Perustuslain 10 §:n 3 momentin mukaan lailla voidaan säätää perusoikeuksien turvaamiseksi tai rikosten selvittämiseksi välttämättömistä kotirauhan piiriin ulottuvista toimenpiteistä. Tämä perustuslain 10 §:n 3 momentin rajoituslauseke edellyttää kotirauhan piiriin ulottuvalta toimenpiteeltä lailla säätämisen lisäksi rajoitusperusteen hyväksyttävyyttä. Kuten perustuslaissa todetaan, kotirauhan piiriin ulottuvien toimenpiteiden hyväksyttävinä perusteina tulevat perustuslain 10 §:n 3 momentin mukaan kyseeseen ainoastaan perusoikeuksien turvaaminen tai rikosten selvittäminen.

Perustuslakivaliokunta on katsonut kotirauhan piiriin ulottuvan toimen olevan hyväksyttävä rikosten selvittämiseksi, jos toimi sidotaan siihen, että on olemassa konkreettinen ja yksilöity syy epäillä lakia rikotun tai rikottavan (esim. PeVL 37/2010 vp, s. 5, PeVL 32/2010 vp, s. 11, PeVL 18/2010 vp, PeVL 44/2002 vp, s. 2). Vaatimuksen täyttävät siten sellaisetkin toimenpiteet, joihin ryhdytään jonkin konkreettisen ja yksilöidyn rikosepäilyn johdosta, vaikka rikos ei olisi vielä ehtinyt toteutuneen teon asteelle (PeVL 2/1996 vp). Huomionarvoista on tällöin nimenomaan vaatimus rikosepäilyn konkreettisuudesta ja yksilöidystä luonteesta. Yleinen rikostorjuntatarkoitus ei täytä tätä vaatimusta.

Perustuslakivaliokunta on lausunnoissaan (PeVL 46/2001 vp ja PeVL 48/2001 vp) edellyttänyt rikosepäilyjen olevan sellaisia, joissa tekoon liittyy vankeusuhka. Perustuslakivaliokunta on katsonut, että kotirauhaan puuttuminen moitittavuudeltaan hyvin vähäisten rikkomusten selvittämiseksi ei ole painavan tarpeen vaatimaa eikä siten täytä vaatimusta perusoikeusrajoituksen oikeasuhtaisuudesta (ks. esim. PeVL 40/2002 vp, s. 2 ja PeVL 69/2002 vp, s. 2/II). Toisaalta valiokunta on uudemmassa käytännössään katsonut, että ainakin eräissä tapauksissa tarkastuksen toimittamista voidaan pitää hyväksyttävänä myös sellaisia rangaistaviksi säädettyjä rikkomuksia koskevien perusteltujen epäilyjen johdosta, joista voi enimmillään seurata sakkorangaistus. Tarkastusoikeus on voitu kytkeä rikosoikeudellisen rangaistuksen lisäksi myös rangaistuksenluonteisella maksulla sanktioituun käyttäytymiseen (ks. esim. PeVL 7/2004 vp, s. 2/II ja PeVL 40/2010 vp, s. 3—4). Valiokunta on näissä tapauksissa oikeasuhtaisuusarvioinnissaan kiinnittänyt huomiota muun muassa tarkastuksen julkisten varojen käytön valvontaan liittyvään tarkoitukseen (PeVL 69/2002 vp, s. 2—3), tarkastuksen kohdistumiseen elinkeinonharjoittajan asunnossa sijaitseviin toimitiloihin (PeVL 69/2002 vp, s. 3/I) sekä rangaistuksenluonteisen hallinnollisen seuraamusmaksun luonteeseen (PeVL 40/2010 vp, s. 4/I). Kotirauhan piiriin puuttuvan sääntelyn osalta valiokunta on lausunnoissaan (PeVL 46/2001 vp ja PeVL 48/2001 vp) pitänyt tavallisen lainsäätämisyjärjestyksen edellytyksenä sitä, että lainsäännöksistä tulee ilmetä, että tarkastus voidaan toimittaa asunnossa vain, jos se on välttämätöntä tarkastuksen kohteena olevien seikkojen selvittämiseksi.

Perustuslakivaliokunnan mielestä kotirauhan suojaa rajoittavalla toimenpiteellä tulee olla selvä ja riittävän läheinen yhteys johonkin perustuslaissa turvattuun perusoikeussäännökseen, jotta tällainen toimenpide olisi välttämätön perusoikeuksien turvaamiseksi. (PeVL 31/1998 vp, s. 2/I). (PeVL 6/2019 vp —HE 36/2019 vp, s. 3)

Perustuslakivaliokunta on arvioinut kotirauhan suojan rajoittamista mm. eläintunnistusjärjestelmää koskevassa lakiehdotuksessa. Laki eläintunnistusjärjestelmästä (238/2010) on sittemmin kumottu eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä annetulla lailla. Perustuslakivaliokunnan lausunnossa (PeVL 34/2009, s. 3) katsotaan, että eläinten hyvinvoinnin vaarantamisen estämisessä ei kyse ole perustuslain 10 §:n 3 momentin tarkoittamasta perusoikeuksien turvaamisesta, minkä vuoksi eläinten hyvinvoinnin vaarantamisen estäminen yksinään ei voi oikeuttaa tarkastukseen kotirauhan piirissä.

Eläinten hyvinvoinnista annettua lakia koskevassa perustuslakivaliokunnan lausunnossa (PeVL 106/2022, s. 5) todetaan, että käsillä olevassa säännösehdoituksessa tarkastustoimivalta ulottuu laaja-alaisesti myös tilanteisiin, joissa on kysymys ainoastaan sakolla rangaistavista teoista tai laiminlyönneistä. Perustuslakivaliokunta totesi, että näitä tilanteita koskeva ehdotettu tarkastustoimivalta kotirauhan piirissä koskee suurelta osin eläinten kohtelua, hoitoa tai pitopaikkaa koskevia tekoja tai laiminlyönnejä, jotka eivät perustuslakivaliokunnan mielestä täytä tällaiselle tarkastustoimivallalle asetettavaa oikeasuhtaisuusvaatimusta. Lausunnon mukaan tarkastuksen toimittamisen kynnyistä tuli korottaa, esimerkiksi rajaamalla tarkastusoikeus tilanteisiin, joissa on aihetta epäillä eläinten kohtelua, hoitoa tai pitopaikkaa koskevien säännösten olennaista tai vakavaa rikkomista laissa rangaistavaksi säädetyllä tavalla.

Paitsi rajoitusperusteen hyväksyttävyyttä, perustuslain 10 §:n 3 momentti edellyttää kotirauhan piiriin ulottuvalta toimenpiteeltä myös välttämättömyyttä (PeVM 25/1994 vp, s. 8). Perustuslakivaliokunta on usein painottanut, että perustuslain 10 §:n 3 momentin sanamuoto on siinä mielessä ehdoton, että kotirauhan piiriin ulottuva tarkastus on sidottu välttämättömyysvaatimukseen, ja perustuslakivaliokunnan lausuntokäytäntö on tämän mukaisesti vakiintunutta (ks. esim. PeVL 54/2014 vp, s. 3/I—II ja siinä viitatus lausunnot). Toimenpidevaltuuksia pidetään välttämättöminä, jos toimenpiteillä tavoiteltavia tietoja tai asiantiloja ei voida saavuttaa perusoikeuteen vähemmän puuttuvien keinoin (PeVL 6/1998 vp). Perustuslakivaliokunta on lisäksi toistuvasti edellyttänyt toimenpidevaltuuksia koskeviin säännöksiin kirjattavaksi, että esimerkiksi tarkastus asunnossa voidaan toimittaa vain, jos se on välttämätöntä tarkastuksen kohteena olevien seikkojen selvittämiseksi (ks. esim. PeVL 54/2014 vp, s. 3/I—II ja siinä viitatus lausunnot). Eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä annetun lain ehdotetun 27 §:n 2 momentin mukaan viranomaisen voi suorittaa tarkastuksen pysyväisluonteiseen asumiseen käytetyissä tiloissa, jos se on välttämätöntä tarkastuksen kohteena olevien seikkojen selvittämiseksi ja on perusteltu syy epäillä toimijan syyllistyneen rikokseen, josta voi seurata vankeusrangaistus, tai 38 §:ssä tarkoitettuun eli sakonuhkaiseen rikkomiseen. Lisäksi perustuslakivaliokunnan lausuntokäytäntöön (PeVL 106/2022, s. 5) viitaten jatkossa edellytettäisiin, että epäilyistä sakonuhkaisesta teosta voi aiheutua *vakavaa* vaaraa ihmisten tai eläinten terveydelle, mikä merkitsisi, että kynnyksen kotirauhan suojan puuttumiselle sakonuhkaista tekoa koskevan epäilyn vuoksi nousisi.

Rikoksen selvittämisen osalta säännöksessä on kyse konkreettisesta ja yksilöidystä rikosepäilystä. Ehdotettu tarkastusoikeus voi muiden lainkohdassa määriteltyjen edellytysten täytyessä muodostua vain silloin, kun on kyse konkreettisesta ja yksilöidystä epäilystä siitä, että lakia on rikottu tai rikotaan (PeVL 18/2010 vp s. 7–8). Tarkastusoikeus on laissa sidottu oikeushyviin, jotka kiinnittyvät perustuslain 7 §:ssä turvattuun oikeuteen elämään, 15 §:ssä turvattuun omaisuudensuojaan, 19 §:ssä säädettyyn julkisen vallan terveydenedistämiselvöllisyyteen ja 20 §:n ympäristöperusoikeuteen. Hallituksen käsityksen mukaan eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä annetun lain 27 §:n 2 momentissa säädettäväksi ehdotettuja kotirauhan piiriin ulottuvia toimenpiteitä voidaan pitää perustuslain 10 §:n 3 momentin mukaisesti välttämättöminä perusoikeuksien turvaamiseksi tai rikosten selvittämiseksi.

12.5 Hallinnollinen seuraamusmaksu

Lakiehdotuksen 36 §:ssä säädetty eläinten tunnistamis- ja rekisteröintivalvonnan seuraamusmaksu ulotettaisiin koskemaan tapauksia, joissa toimija laiminlyö velvollisuutensa tehdä vastuulleen säädetyt ilmoitukset rekisteriin.

Perustuslakivaliokunnan vakiintuneen tulkinnan mukaan (PeVL 9/2012 vp, s. 2) hallinnollinen seuraamusmaksu ei ole perustuslain 81 §:n mielessä sen paremmin vero kuin maksukaan, vaan lainvastaisesta teosta määrättävä sanktioluonteinen hallinnollinen seuraamus. Valiokunta on asiallisesti rinnastanut rangaistusluonteisen taloudellisen seuraamuksen rikosoikeudelliseen seuraamukseen (PeVL 28/2014 vp s.2/II, PeVL 57/2010 vp, PeVL 4/2001 vp, PeVL 32/2005).

Perustuslakivaliokunta on katsonut hallinnollisen seuraamuksen määräämiseen sisältyvän merkittävää julkisen vallan käyttöä (esim. PeVL 12/2019 vp, s. 8 ja PeVL 10/2016 vp, s. 7). Tästä syystä seuraamusmaksun määräämistä koskevaa toimivaltuutta ei voida perustuslain 124 § huomioon ottaen muulle kuin viranomaiselle. Ehdotetun lain mukaisen seuraamusmaksun määrää Ruokavirasto tai elinvoimakeskus.

Koska hallinnollisen seuraamusmaksun määräämiseen sisältyy julkisen vallan käyttöä, sen yleisistä perusteista on säädettävä perustuslain 2 §:n 3 momentin edellyttämällä tavalla lailla (PeVL 10/2016). Laissa on täsmällisesti ja selkeästi säädettävä maksuvelvollisuuden ja maksun suuruuden perusteista sekä maksuvelvollisen oikeusturvasta samoin kuin lain täytäntöönpanon perusteista (PeVL 32/2005 vp, PeVL 55/2005 vp). Lisäksi perustuslakivaliokunta on katsonut, että vaikka perustuslain 8 §:n rikosoikeudellisen laillisuusperiaatteen täsmällisyysvaatimus ei sellaisenaan kohdistu hallinnollisten seuraamusten sääntelyyn, ei tarkkuuden yleistä vaatimusta kuitenkaan voida tällaisen sääntelyn yhteydessä sivuuttaa.

Ehdotetussa 36 §:ssä olisi riittävän täsmälliset säännökset maksuvelvollisuuden ja seuraamusmaksun suuruuden perusteista samoin kuin maksuvelvollisen oikeusturvasta ja seuraamusmaksun täytäntöönpanosta ja täytäntöönpanon vanhentumisesta. Pykälän mukaan seuraamusmaksun suuruutta arvioitaessa on otettava huomioon menettelyn laatu, laajuus, toistuvuus ja vahingollisuus. Maksu voidaan jättää määräämättä tai määrätä maksettavaksi vähimmäismäärää pienempänä, jos tekoa voidaan pitää vähäisenä ja maksun määräämättä jättäminen tai määrääminen vähimmäismäärää pienempänä on kohtuullista laiminlyönnin laatu, toistuvuus, suunnitelmallisuus ja muut olosuhteet huomioon ottaen. Maksua ei saisi määrätä, jos teosta olisi kulunut yli vuosi. Seuraamusmaksu pantaisiin täytäntöön sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) mukaan. Toimivaltaisen viranomaisen päätös hallinnollisesta seuraamusmaksusta on täytäntöönpanokelpoinen, kun maksua koskeva päätös on saanut lainvoiman.

Pykälän mukaisella seuraamusmaksulla pyritään ehkäisemään eläinten jäljitettävyyttä koskevien säännösten rikkomuksia. Tätä kautta pyritään poistamaan ja vähentämään ihmisten ja eläinten terveydelle mm. eläintaudeista aiheutuvia riskejä. Tämä koskee myös ehdotettua pykälän laajentamista koskemaan rekisteriin ilmoittamisen laiminlyöntiä, sillä jäljitettävyyttä ei toteudu ja ihmisten tai eläinten terveydelle aiheutuu lähtökohtaisesti riski, jos eläimiä ei ole ilmoitettu rekisteriin. Tavoitteella on mainituista syistä kytkeä perustuslain 19 §:n 3 momentissa julkiselle vallalle säädettyyn terveyden edistämisvelvollisuuteen sekä 20 §:ssä säädettyyn ympäristöperusoikeuteen. Seuraamusmaksusääntelylle on siten painava yhteiskunnallinen tarve ja perusoikeusjärjestelmän kannalta hyväksyttävä peruste. Maksun soveltamisen piirissä olevien rikkomusten toteennäyttäminen ei lähtökohtaisesti vaatisi tutkinnallisia keinoja.

Vaikka perustuslain 8 §:n rikosoikeudellisen laillisuusperiaatteen täsmällisyysvaatimus ei sellaisenaan kohdistu hallinnollisten seuraamusten sääntelyyn, ei sääntelyn tarkkuuden yleistä vaatimusta kuitenkaan voida tällaisen sääntelyn yhteydessä sivuuttaa (ks. esim. PeVL 9/2018 vp, s. 3, PeVL 14/2013 vp, PeVL 17/2012 vp, PeVL 9/2012 vp, s. 2, PeVL 57/2010 vp, s. 2). Ehdotettu säännös rekisteröintipuuotteita koskien olisi muotoilultaan tarkkarajainen. Lisäksi säännösten tulee täyttää sanktioiden oikeasuhtaisuuteen liittyvät vaatimukset (ks. esim. PeVL 28/2014 vp, PeVL 15/2014 vp). Ehdotettu muutos täyttäisi oikeasuhtaisuuden vaatimukset. Lain 36 §:n jättää seuraamusmaksun suuruutta koskien harkinnanvaraa (300–5000 euroa), ja maksun suuruutta arvioitaessa otetaan huomioon menettelyn laatu, laajuus, toistuvuus ja vahingollisuus. Vähäisen teon kyseessä ollen maksu voidaan jättää määräämättä, jos se on olosuhteet huomioon ottaen kohtuullista. Perustuslakivaliokunta on rangaistusluonteisia hallinnollisia seuraamuksia käsitellessään kiinnittänyt huomiota Euroopan ihmisoikeussopimuksen 7. lisäpöytäkirjan 4 artiklan sisältämään ns. *ne bis in idem* -sääntöön, jonka mukaan ketään ei saa saman valtion tuomiovallan nojalla tutkia uudelleen tai rangaista oikeudenkäynnissä rikoksesta, josta hänet on jo lopullisesti vapautettu tai tuomittu syylliseksi kyseisen valtion lakien ja oikeudenkäyntimenettelyn mukaisesti (PeVL 9/2012 vp). Seuraamussäännöksiä on tällöin tulkittava itsekriminointisuojaan kanssa yhteensopivasti ottaen huomioon muun muassa Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytäntö. Itsekriminointisuoja kuuluu perustuslain 21 §:ssä turvatun oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin takeisiin (ks. PeVL 39/2014 vp, s. 4/I ja HE 309/1993 vp, s. 74/II). Kaksoisrangaistavuuden kieltö on otettu huomioon lain 36 §:n 4 momentissa.

Edellä mainituilla perusteilla lakiesitys voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä.

Ponsi

Koska eläinterveyssäännöstössä ja valvonta-asetuksessa on säännöksiä, joita ehdotetaan täydennettäväksi lailla, annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä annetun lain (1069/2021) 1 §:n 2 momentti, 8 §:n 1 momentti, 11 §:n 3 momentti, 12 ja 15 §, 18 §:n 1 momentin 1 kohta, 26 §:n 2 momentti, 27 §:n 2 momentti, 33 §:n 4 momentti, 35 §:n 1 momentti ja 36 §:n 1 momentin 3 kohta ja 3 momentti sekä

lisätään lakiin uusi 27 a § seuraavasti:

1 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan myös eläinterveys säännösten 4 artiklan 11 alakohdassa tarkoitettujen lemmikkieläinten ja muiden samaan lajiin kuuluvien eläinten, jäljempänä *lemmikkieläimet*, tunnistamiseen ja rekisteröintiin.

8 §

Yleiset vaatimukset eläinten tunnistamisesta

Toimija vastaa omistuksessaan tai hallinnassaan olevien eläinten tunnistamisesta 9–14 §:n mukaisesti. Toimija vastaa 9–12 §:ssä tarkoitettuja eläimiä koskevien tässä laissa ja eläinterveys säännöstyössä tarkoitettujen tietojen ilmoittamisesta rekisteriin. Toimijan ja lemmikkieläinten pitäjän lemmikkieläinten tunnistamista ja tietojen ilmoittamista koskevista vastuista säädetään 15 §:ssä.

11 §

Sikaeläinten tunnistaminen

Lisäksi sikaeläin merkitään aina ennen teuraskuljetukseen luovuttamista tatuomalla lähtöpitopaikan merkintätunnus vähintään yhdelle puolelle eläimen keskiselän tai kyljen aluetta tai asettamalla korvamerkki, josta käy ilmi lähtöpitopaikan pitopaikkatunnus (*teurasmerkintä*). Teurasmerkinnän tulee olla luettavissa. Jos eläin luovutetaan teuraskuljetukseen suoraan syntymäpitopaikasta tai hyväksytyyn tuotantoketjun pitopaikasta 9 kuukauden kuluessa syntymästä, riittää, että eläin merkitään yksinomaan teurasmerkinnällä. Eläinterveys säännöstyössä tarkoitetuille tuotantoketjuille tulee hakea hyväksyntä Ruokavirastolta. Ruokavirasto pitää luetteloa hyväksymistään tuotantoketjuista. Hyväksynnän peruuttamiseen sovelletaan, mitä tämän lain 34 §:ssä säädetään rekisteröinnin peruuttamisesta.

12 §

Hevoseläinten tunnistaminen

Hevoseläimet merkitään eläimen tunnistuskoodin sisältävällä mikrosirulla.

Hevosen saa merkitä mikrosirulla eläinlääkäriammattin harjoittamisesta annetussa laissa (29/2000) tarkoitettu eläinlääkäriammattin harjoittaja. Ruokavirasto voi lisäksi hakemuksesta valtuuttaa mikrosirun asettajaksi eläinjalostustoiminnasta annetun lain (319/2014) 3 §:n mukaisesti hyväksytyyn kantakirjaa pitävän yhteisön, jonka lukuun toimivilla henkilöillä on eläinten hyvinvointia koskevan lainsäädännön edellyttämä pätevyys. Hakemuksesta tulee käydä ilmi hakijan yhteystiedot ja y-tunnus sekä selvitys yhteisön lukuun toimivien tunnistusmerkitsijöiden pätevydestä. Valtuutuksen peruuttamiseen sovelletaan, mitä tämän lain 34 §:ssä säädetään rekisteröinnin peruuttamisesta.

Hevoseläimet tunnistetaan lisäksi maaeläinten pitopaikkoja koskevan delegoidun asetuksen 65 artiklassa tarkoitetulla hevoseläimen elinikäisellä tunnistusasiakirjalla. Tunnistusasiakirjan myöntää Ruokavirasto tai sen tämän lain 26 §:n 2 momentin nojalla tehtävään valtuuttama taho.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään määräajasta, jonka kuluessa hevoseläimen elinikäinen tunnistusasiakirja on haettava. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä hevoseläinten merkitsemisestä, tunnistamisesta ja tunnistusmenetelmistä.

15 §

Lemmikkieläinten tunnistaminen

Koiran haltijan vastuulla on eläimen tunnistusmerkitseminen mikrosirulla, johon sisältyy koiran yksilöivä tunnistuskoodi. Koiran haltijan tulee lisäksi ilmoittaa 30 §:ssä tarkoitettuun rekisteriin tai Ruokavirastolle rekisteriin merkittäviksi haltijan nimi, henkilötunnus tai y-tunnus, lähiosoite, sähköpostiosoite ja puhelinnumero, mikrosirun tunnistuskoodi ja sen asettamispäivä, muut koiran tunnistustiedot sekä koiran syntymämaa, jos se on muu kuin Suomi. Koiran haltijan tulee ilmoittaa myös rekisteriin ilmoitettujen tietojen muutoksesta. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tunnistusmenetelmistä, tunnistusasiakirjan tietojen säilyttämisestä sekä rekisteriin ilmoitettavista tiedoista ja ilmoittamiseen liittyvistä määräajoista.

Koiran, kissan tai fretin saa merkitä mikrosirulla eläinlääkäriammattin harjoittamisesta annetussa laissa tarkoitettu eläinlääkäriammattin harjoittaja. Ruokavirasto voi lisäksi hakemuksesta valtuuttaa mikrosirun asettajaksi muun yhteisön, jonka lukuun toimivilla henkilöillä on eläinten hyvinvointia koskevan lainsäädännön edellyttämä pätevyys. Hakemuksesta tulee käydä ilmi hakijan yhteystiedot ja y-tunnus sekä selvitys yhteisön lukuun toimivien tunnistusmerkitsijöiden pätevydestä. Ruokavirasto pitää luetteloa koirien mikrosirun asettamiseen valtuutetuista yhteisöistä. Valtuutuksen peruuttamiseen sovelletaan, mitä tämän lain 34 §:ssä säädetään rekisteröinnin peruuttamisesta.

18 §

Eräiden eläinten tunnistusasiakirjat toiseen jäsenvaltioon siirtoa varten

Siirrettäessä eläimiä jäsenvaltioiden välillä niiden mukana tulee olla tunnistusasiakirja tai siirtoasiakirja, joilla eläinten siirtokelpoisuus voidaan osoittaa, seuraavasti:

1) koirilla, kissoilla ja freteillä hyväksytyyn eläinlääkäriin myöntämä maaeläinten pitopaikkoja koskevan delegoidun asetuksen 71 artiklassa tarkoitettu tunnistusasiakirja, jonka saa Suomessa myöntää eläinlääkäriammattin harjoittamisesta annetussa laissa tarkoitettu

eläinlääkäriammattin harjoittaja; tunnustusasiakirjan myöntäjään sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä hänen myöntäessään tunnustusasiakirjoja;

26 §

Eräiden tehtävien siirtäminen muulle kuin viranomaiselle

Ruokavirasto voi eläinterveys säännösten 108 artiklan 5 kohdan c alakohdan mukaisesti valtuuttaa toisen elimen tai luonnollisen henkilön antamaan eläintä koskevia tunnustusasiakirjoja ja laatimaan asiakirjamalleja eläinterveys säännösten 110 artiklan 1 kohdan mukaisesti. Ruokavirasto voi lisäksi sopimuksen perusteella valtuuttaa eläinjalostustoiminnasta annetun lain 3 §:n mukaisesti hyväksytyt kantakirjaa pitävän yhteisön hevoseläimiä koskevan tämän lain 30 §:ssä tarkoitetun rekisterin osalta rekisterinpitäjäksi, jolloin rekisteriin ei sovelleta ruokahallinnon tietovarannosta annetun lain (560/2021) 5 §:ää. Valtuutuksen antaminen edellyttää, että valvonta-asetuksen 31 artiklassa säädetyt edellytykset täyttyvät.

27 §

Tarkastusoikeus

Pysyväisluonteiseen asumiseen käytetyissä tiloissa tarkastuksen saa tehdä vain toimivaltainen viranomainen. Tarkastus voidaan tehdä pysyväisluonteiseen asumiseen käytetyissä tiloissa vain, jos se on välttämätöntä tarkastuksen kohteena olevien seikkojen selvittämiseksi ja on perusteltu syy epäillä toimijan syyllistyneen rikokseen, josta voi seurata vankeusrangaistus, tai sellaiseen 38 §:ssä tarkoitettuun tämän lain rikkomiseen, josta voi aiheutua vakavaa vaaraa ihmisten tai eläinten terveydelle.

27 a §

Viranomaisen toimet eläinten tunnistamis- ja rekisteröintilainsäädännön vastaisen menettelyn johdosta

Jos eläinten tunnistamis- ja rekisteröintilainsäädäntöä ei ole noudatettu, valvontaviranomaisen on ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin sen varmistamiseksi, että niitä noudatetaan.

Viranomainen voi kehottaa eläinten tunnistamis- tai rekisteröintilainsäädäntöä rikkovaa välittömästi tai asian laatuun nähden riittävässä määräajassa täyttämään velvollisuutensa. Jos havaittu rikkomus on vähäinen ja epäkohta voidaan poistaa tarkastuksen yhteydessä tai ilman, että se edellyttää uusintatarkastusta, valvontaviranomaisen ei tarvitse ryhtyä toimenpiteisiin 6 luvussa tarkoitetun hallintopakkoasian vireille saattamiseksi.

Valvontaviranomaisen on valvottava, että kehotusta ja hallintopakkoasiassa annettua päätöstä noudatetaan.

33 §

Rajoitus, kieltö ja muut hallinnolliset toimenpiteet

Kiellon tai rajoituksen asettaminen tai muun hallinnollisen toimenpiteen määrääminen edellyttää, että toimija ei ole viranomaisen kehotuksesta huolimatta asetetussa määrääjässä korjannut puutetta. Toimivaltaisen viranomaisen on peruutettava antamansa rajoitus, kieltö tai muu hallinnollinen toimenpide heti, kun selvityksen perusteella voidaan varmistua siitä, että epäkohta on korjattu ja velvoitteita noudatetaan. Tarkastuksen suorittanut viranomainen voi asettaa 2 momentissa tarkoitettun kiellon tai rajoituksen ja Ruokavirasto 3 momentissa tarkoitettun kiellon väliaikaisena ilman kehotusta, jos se on ihmisten tai eläinten terveydelle aiheutuvan välittömän vaaran vuoksi välttämätöntä. Väliaikainen kieltö tai rajoitus on voimassa, kunnes väliaikaisen päätöksen tehnyt viranomainen antaa asiassa lopullisen ratkaisunsa. Väliaikaisen kiellon tai rajoituksen asettaneen viranomaisen tulee huolehtia siitä, että asiassa tarvittavat selvitykset tehdään viivytystä.

35 §

Uhkasakko ja teettämisuhka

Ruokavirasto, elinvoimakeskus, kunnaneläinlääkäri ja Tulli voivat tehostaa 32 ja 33 §:n nojalla antamaansa määräystä, rajoitusta, kieltöä tai muuta hallinnollista toimenpidettä uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetyt toimenpiteet teetetään laiminlyöjän kustannuksella. Lisäksi Ruokavirasto voi tehostaa kunnaneläinlääkäriin vastaavaa hallinnollista toimenpidettä uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetyt toimenpiteet teetetään laiminlyöjän kustannuksella, jos kunnaneläinlääkäri esittää tätä koskevan virka-apuyöynnön.

36 §

Eläinten tunnistamis- ja rekisteröintivalvonnan seuraamusmaksu

Ruokavirasto ja elinvoimakeskus voivat määrätä vähintään 300 euron ja enintään 5 000 euron eläinten tunnistamis- ja rekisteröintivalvonnan seuraamusmaksun sille, joka:

3) laiminlyö 8–15 §:ssä säädetyn tunnistamisvelvollisuuden taikka 15 §:n 1 momentissa tai eläinterveyslainsäätöön 112–115 artiklassa säädetyn velvollisuuden ilmoittaa vaaditut tiedot rekisteriin;

Seuraamusmaksun suuruutta arvioitaessa on otettava huomioon menettelyn laatu, laajuus, toistuvuus ja vahingollisuus. Maksu voidaan jättää määräämättä tai määrätä maksettavaksi vähimmäismäärää pienempänä, jos tekoa voidaan pitää vähäisenä ja maksun määräämättä jättäminen tai määrääminen vähimmäismäärää pienempänä on kohtuullista laiminlyönnin laatu, toistuvuus, suunnitelmallisuus ja muut olosuhteet huomioon ottaen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tämän lain 12 §:n 2 momentissa tarkoitettulla hevosen mikrosirun asettajalla, joka on muu kuin eläinlääkäri, tulee olla mainitussa lainkohdassa tarkoitettu valtuutus kuuden kuukauden kuluessa tämän lain voimaantulosta. Tämän lain 15 §:n 2 momentissa tarkoitettulla

lemmikkieläimen mikrosirun asettajalla, joka on muu kuin eläinlääkäri, tulee olla mainitussa lainkohdassa tarkoitettu valtuutus viimeistään 1 päivästä tammikuuta 2028.

Helsingissä 9.4.2026

Pääministeri

Petteri Orpo

Maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah

Laki

eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä annetun lain (1069/2021) 1 §:n 2 momentti, 8 §:n 1 momentti, 11 §:n 3 momentti, 12 ja 15 §, 18 §:n 1 momentin 1 kohta, 26 §:n 2 momentti, 27 §:n 2 momentti, 33 §:n 4 momentti, 35 §:n 1 momentti ja 36 §:n 1 momentin 3 kohta ja 3 momentti, sekä
lisätään lakiin uusi 27 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

1 §

Soveltamisala

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan myös lemmikkieläinten tunnistamiseen ja rekisteröintiin.

Tätä lakia sovelletaan myös eläinterveys säännösten 4 artiklan 11 alakohdassa tarkoitettujen lemmikkieläinten ja muiden samaan lajiin kuuluvien eläinten, jäljempänä **lemmikkieläimet**, tunnistamiseen ja rekisteröintiin.

8 §

8 §

Yleiset vaatimukset eläinten tunnistamisesta

Yleiset vaatimukset eläinten tunnistamisesta

Toimija vastaa omistuksessaan tai hallinnassaan olevien eläinten merkittämisestä fyysisellä tunnistimella noudattaen mitä tässä laissa, eläinterveys säännöstyössä ja niiden nojalla säädetään.

Toimija vastaa omistuksessaan tai hallinnassaan olevien eläinten tunnistamisesta 9–14 §:n mukaisesti. Toimija vastaa 9–12 §:ssä tarkoitettuja eläimiä koskevien tässä laissa ja eläinterveys säännöstyössä tarkoitettujen tietojen ilmoittamisesta rekisteriin. Toimijan ja lemmikkieläinten pitäjän lemmikkieläinten tunnistamista ja tietojen ilmoittamista koskevista vastuista säädetään 15 §:ssä.

11 §

11 §

*Sikaeläinten tunnistaminen**Sikaeläinten tunnistaminen*

Lisäksi sikaeläin merkitään aina ennen teuraskuljetukseen luovuttamista tatuoimalla lähtöpitopaikan merkintätunnus eläimen keskiselän tai kyljen alueelle keskilinjan molemmille puolille (*teurasmerkintä*). Jos eläin luovutetaan teuraskuljetukseen suoraan syntymäpitopaikasta tai hyväksytyyn tuotantoketjun pitopaikasta 9 kuukauden kuluessa syntymästä, riittävää kuitenkin on, että eläin merkitään yksinomaan teurasmerkinnällä. Ruokavirasto pitää luetteloa hyväksymistään tuotantoketjuista.

Lisäksi sikaeläin merkitään aina ennen teuraskuljetukseen luovuttamista tatuoimalla lähtöpitopaikan merkintätunnus *vähintään yhdelle puolelle* eläimen keskiselän tai kyljen aluetta tai asettamalla korvamerkki, josta käy ilmi lähtöpitopaikan pitopaikkatunnus (*teurasmerkintä*). Teurasmerkinnän tulee olla luettavissa. Jos eläin luovutetaan teuraskuljetukseen suoraan syntymäpitopaikasta tai hyväksytyyn tuotantoketjun pitopaikasta 9 kuukauden kuluessa syntymästä, riittää, että eläin merkitään yksinomaan teurasmerkinnällä. *Eläinterveysäännöstössä tarkoitetuille tuotantoketjuille tulee hakea hyväksyntä Ruokavirastolta.* Ruokavirasto pitää luetteloa hyväksymistään tuotantoketjuista. *Hyväksynnän peruuttamiseen sovelletaan, mitä tämän lain 34 §:ssä säädetään rekisteröinnin peruuttamisesta.*

12 §

12 §

*Hevoseläinten tunnistaminen**Hevoseläinten tunnistaminen*

Hevoseläimet merkitään eläimen tunnistuskoodin sisältävällä mikrosirulla ja tunnistetaan lisäksi maaeläinten pitopaikkoja koskevan delegoidun asetuksen 65 artiklassa tarkoitetulla hevoseläimen elinikäisellä tunnistusasiakirjalla. Tunnistusasiakirjan myöntää Ruokavirasto tai sen 26 §:n 2 momentin nojalla tehtävään valtuuttama taho.

Hevoseläimet merkitään eläimen tunnistuskoodin sisältävällä mikrosirulla.

Hevosen saa merkitä mikrosirulla eläinlääkäriammattin harjoittamisesta annetussa laissa (29/2000) tarkoitettu eläinlääkäriammattin harjoittaja. Ruokavirasto voi lisäksi hakemuksesta valtuuttaa mikrosirun asettajaksi eläinjalostustoiminnasta annetun lain (319/2014) 3 §:n mukaisesti hyväksytyyn kantakirjaa pitävän yhteisön, jonka lukuun toimivilla henkilöillä on eläinten hyvinvointia

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään määräajasta, jonka kuluessa hevoseläimen elinikäinen tunnistusasiakirja on haettava. Lisäksi maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä hevoseläinten merkitsemisestä, tunnistamista ja tunnistusmenetelmistä

15 §

Lemmikkieläinten tunnistaminen

Lemmikkieläimen merkitsemisestä tunnistimella ja ilmoittamisesta rekisteriin säädetään maa- ja metsätalousministeriön asetuksella lemmikkieläinlajeittain. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan lisäksi antaa tarkempia säännöksiä lemmikkieläinten tunnistusmenetelmistä, tunnistusasiakirjan tietojen säilyttämisestä ja rekisteriin ilmoitettavista tiedoista.

koskevan lainsäädännön edellyttämä pätevyys. Hakemuksesta tulee käydä ilmi hakijan yhteystiedot ja y-tunnus sekä selvitys yhteisön lukuun toimivien tunnistusmerkitsijöiden pätevydestä. Valtuutuksen peruuttamiseen sovelletaan, mitä tämän lain 34 §:ssä säädetään rekisteröinnin peruuttamisesta.

Hevoseläimet tunnistetaan lisäksi maaeläinten pitopaikkoja koskevan delegoidun asetuksen 65 artiklassa tarkoitetulla hevoseläimen elinikäisellä tunnistusasiakirjalla. Tunnistusasiakirjan myöntää Ruokavirasto tai sen tämän lain 26 §:n 2 momentin nojalla tehtävään valtuuttama taho.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään määräajasta, jonka kuluessa hevoseläimen elinikäinen tunnistusasiakirja on haettava. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä hevoseläinten merkitsemisestä, tunnistamista ja tunnistusmenetelmistä.

15 §

Lemmikkieläinten tunnistaminen

Koiran haltijan vastuulla on eläimen tunnistusmerkitseminen mikrosirulla, johon sisältyy koiran yksilöivä tunnistuskoodi. Koiran haltijan tulee lisäksi ilmoittaa 30 §:ssä tarkoitettuun rekisteriin tai Ruokavirastolle rekisteriin merkittäviksi haltijan nimi, henkilötunnus tai y-tunnus, lähiosoite, sähköpostiosoite ja puhelinnumero, mikrosirun tunnistuskoodi ja sen asettamispäivä, muut koiran tunnistustiedot sekä koiran syntymämaa, jos se on muu kuin Suomi. Koiran haltijan tulee ilmoittaa myös rekisteriin ilmoitettujen tietojen muutoksesta. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tunnistusmenetelmistä, tunnistusasiakirjan tietojen säilyttämisestä sekä rekisteriin ilmoitettavista tiedoista ja ilmoittamiseen liittyvistä määräajoista.

Koiran, kissan tai fretin saa merkitä tunnistimella vain eläinlääkäriammattin

18 §

Eräiden eläinten tunnistusasiakirjat toiseen jäsenvaltioon siirtoa varten

Siirrettäessä eläimiä jäsenvaltioiden välillä niiden mukana tulee olla tunnistusasiakirja tai siirtoasiakirja, joilla eläinten siirtokelpoisuus voidaan osoittaa, seuraavasti:

1) koirilla, kissoilla ja freteillä maaeläinten pitopaikkoja koskevan delegoidun asetuksen 71 artiklassa tarkoitettu eläinlääkärin myöntämä tunnistusasiakirja;

26 §

Eräiden tehtävien siirtäminen muulle kuin viranomaiselle

Ruokavirasto voi eläinterveys säännösten 108 artiklan 5 kohdan c alakohdan mukaisesti valtuuttaa toimielimen tai luonnollisen

harjoittamisesta annetussa laissa tarkoitettu eläinlääkäriammattin harjoittaja. Ruokavirasto voi lisäksi hakemuksesta valtuuttaa tunnistimen asettajaksi muun yhteisön, jonka lukuun toimivilla henkilöillä on eläinten hyvinvointia koskevan lainsäädännön edellyttämä pätevyys. Hakemuksesta tulee käydä ilmi hakijan yhteistiedot ja y-tunnus sekä selvitys yhteisön lukuun toimivien tunnistusmerkitsijöiden pätevydestä. Ruokavirasto pitää luetteloa koirien mikrosirun asettamiseen valtuutetuista yhteisöistä. Valtuutuksen peruuttamiseen sovelletaan, mitä tämän lain 34 §:ssä säädetään rekisteröinnin peruuttamisesta.

18 §

Eräiden eläinten tunnistusasiakirjat toiseen jäsenvaltioon siirtoa varten

Siirrettäessä eläimiä jäsenvaltioiden välillä niiden mukana tulee olla tunnistusasiakirja tai siirtoasiakirja, joilla eläinten siirtokelpoisuus voidaan osoittaa, seuraavasti:

1) koirilla, kissoilla ja freteillä hyväksytyt eläinlääkärin myöntämä maaeläinten pitopaikkoja koskevan delegoidun asetuksen 71 artiklassa tarkoitettu tunnistusasiakirja, jonka saa Suomessa myöntää eläinlääkäriammattin harjoittamisesta annetussa laissa tarkoitettu eläinlääkäriammattin harjoittaja; tunnistusasiakirjan myöntäjään sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä hänen myöntäessään tunnistusasiakirjoja;

26 §

Eräiden tehtävien siirtäminen muulle kuin viranomaiselle

Ruokavirasto voi eläinterveys säännösten 108 artiklan 5 kohdan c alakohdan mukaisesti valtuuttaa toisen elimen tai luonnollisen henkilön antamaan eläintä koskevia

Voimassa oleva laki

Ehdotus

henkilön tunnistamaan eläimen myöntämään sille tunnistusasiakirjan.

ja *tunnistusasiakirjoja ja laatimaan asiakirjamalleja eläinterveys säännösten 110 artiklan 1 kohdan mukaisesti. Ruokavirasto voi lisäksi sopimuksen perusteella valtuuttaa eläinjalostustoiminnasta annetun lain 3 §:n mukaisesti hyväksytyt kantakirjaa pitävän yhteisön hevoseläimiä koskevan tämän lain 30 §:ssä tarkoitetun rekisterin osalta rekisterinpitäjäksi, jolloin rekisteriin ei sovelleta ruokahallinnon tietovarannosta annetun lain (560/2021) 5 §:ää. Valtuutuksen antaminen edellyttää, että valvonta-asetuksen 31 artiklassa säädetyt edellytykset täyttyvät.*

27 §

Tarkastusoikeus

27 §

Tarkastusoikeus

Pysyväisluonteiseen asumiseen käytetyissä tiloissa tarkastuksen saa tehdä vain toimivaltainen viranomainen. Tarkastus voidaan tehdä pysyväisluonteiseen asumiseen käytetyissä tiloissa vain, jos se on välttämätöntä tarkastuksen kohteena olevien seikkojen selvittämiseksi ja on perusteltu syy epäillä toimijan syyllistyneen 38 §:ssä tarkoitettuun tämän lain rikkomiseen, jos teosta voi aiheutua vaaraa ihmisten tai eläinten terveydelle, *eläinten hyvinvoinnille tai elintarviketurvallisuudelle.*

(uusi)

Pysyväisluonteiseen asumiseen käytetyissä tiloissa tarkastuksen saa tehdä vain toimivaltainen viranomainen. Tarkastus voidaan tehdä pysyväisluonteiseen asumiseen käytetyissä tiloissa vain, jos se on välttämätöntä tarkastuksen kohteena olevien seikkojen selvittämiseksi ja on perusteltu syy epäillä toimijan syyllistyneen *rikokseen, josta voi seurata vankeusrangaistus, tai sellaiseen* 38 §:ssä tarkoitettuun tämän lain rikkomiseen, jos teosta voi aiheutua *vakavaa* vaaraa ihmisten tai eläinten terveydelle.

27 a §

Viranomaisen toimet eläinten tunnistamis- ja rekisteröintilainsäädännön vastaisen menettelyn johdosta

Jos eläinten tunnistamis- ja rekisteröintilainsäädäntöä ei ole noudatettu, valvontaviranomaisen on ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin sen varmistamiseksi, että niitä noudatetaan.

Viranomainen voi kehottaa eläinten tunnistamis- tai rekisteröintilainsäädäntöä rikkovaa välittömästi tai asian laatuun nähden riittävässä määräjassa täyttämään

Voimassa oleva laki

Ehdotus

velvollisuutensa. Jos havaittu rikkomus on vähäinen ja epäkohta voidaan poistaa tarkastuksen yhteydessä tai ilman, että se edellyttää uusintatarkastusta, valvontaviranomaisen ei tarvitse ryhtyä toimenpiteisiin 6 luvussa tarkoitetun hallintopakkoasian vireille saattamiseksi.

Valvontaviranomaisen on valvottava, että kehotusta ja hallintopakkoasiassa annettua päätöstä noudatetaan.

33 §

Rajoitus, kiello ja muut hallinnolliset toimenpiteet

Kiellon tai rajoituksen asettaminen tai muun hallinnollisen toimenpiteen määrääminen edellyttää, että toimija ei ole viranomaisen kehotuksesta huolimatta asetetussa määräajassa korjannut puutetta. Toimivaltaisen viranomaisen on peruutettava antamansa rajoitus, kiello tai muu hallinnollinen toimenpide heti, kun selvityksen perusteella voidaan varmistua siitä, että epäkohta on korjattu ja velvoitteita noudatetaan.

33 §

Rajoitus, kiello ja muut hallinnolliset toimenpiteet

Kiellon tai rajoituksen asettaminen tai muun hallinnollisen toimenpiteen määrääminen edellyttää, että toimija ei ole viranomaisen kehotuksesta huolimatta asetetussa määräajassa korjannut puutetta. Toimivaltaisen viranomaisen on peruutettava antamansa rajoitus, kiello tai muu hallinnollinen toimenpide heti, kun selvityksen perusteella voidaan varmistua siitä, että epäkohta on korjattu ja velvoitteita noudatetaan. *Tarkastuksen suorittanut viranomainen voi asettaa 2 momentissa tarkoitetun kiellon tai rajoituksen ja Ruokavirasto 3 momentissa tarkoitetun kiellon väliaikaisena ilman kehotusta, jos se on ihmisten tai eläinten terveydelle aiheutuvan välittömän vaaran vuoksi välttämätöntä. Väliaikainen kiello tai rajoitus on voimassa, kunnes väliaikaisen päätöksen tehnyt viranomainen antaa asiassa lopullisen ratkaisunsa. Väliaikaisen kiellon tai rajoituksen asettaneen viranomaisen tulee huolehtia siitä, että asiassa tarvittavat selvitykset tehdään viivytyksettä.*

35 §

35 §

Uhkasakko ja teettämisuhka

Uhkasakko ja teettämisuhka

Toimivaltainen viranomainen voi tehostaa 32 ja 33 §:n nojalla antamaansa määräystä, rajoitusta, kieltoa tai muuta hallinnollista toimenpidettä uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetyt toimenpiteet teetetään laiminlyöjän kustannuksella.

Ruokavirasto, elinvoimakeskus, kunnaneläinlääkäri ja Tulli voivat tehostaa 32 ja 33 §:n nojalla antamaansa määräystä, rajoitusta, kieltoa tai muuta hallinnollista toimenpidettä uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetyt toimenpiteet teetetään laiminlyöjän kustannuksella. *Lisäksi Ruokavirasto voi tehostaa kunnaneläinlääkäriin vastaavaa hallinnollista toimenpidettä uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetyt toimenpiteet teetetään laiminlyöjän kustannuksella, jos kunnaneläinlääkäri esittää tätä koskevan virka-apupyynnön.*

36 §

36 §

Eläinten tunnistamis- ja rekisteröintivalvonnan seuraamusmaksu

Eläinten tunnistamis- ja rekisteröintivalvonnan seuraamusmaksu

Ruokavirasto ja elinvoimakeskus voivat määrätä vähintään 300 euron ja enintään 5 000 euron eläinten tunnistamis- ja rekisteröintivalvonnan seuraamusmaksun sille, joka:

Ruokavirasto ja elinvoimakeskus voivat määrätä vähintään 300 euron ja enintään 5 000 euron eläinten tunnistamis- ja rekisteröintivalvonnan seuraamusmaksun sille, joka:

3) laiminlyö 8–15 §:ssä säädetyn merkitsemisvelvollisuuden;

3) laiminlyö 8–15 §:ssä säädetyn tunnistamisvelvollisuuden taikka 15 §:n 1 momentissa tai eläinterveys säännösten 112–115 artiklassa säädetyn velvollisuuden ilmoittaa vaaditut tiedot rekisteriin;

Seuraamusmaksun suuruutta arvioitaessa on otettava huomioon menettelyn laatu, laajuus, toistuvuus ja vahingollisuus. Maksu voidaan jättää määräämättä tai määrätä maksettavaksi vähimmäismäärää pienempänä, jos tekoa voidaan pitää vähäisenä ja maksun määräämättä jättäminen tai määrääminen vähimmäismäärää pienempänä on kohtuullista laiminlyönnin laatu, toistuvuus, suunnitelmallisuus ja muut olosuhteet huomioon ottaen. *Seuraamusmaksu määrätään maksettavaksi valtiolle.*

Seuraamusmaksun suuruutta arvioitaessa on otettava huomioon menettelyn laatu, laajuus, toistuvuus ja vahingollisuus. Maksu voidaan jättää määräämättä tai määrätä maksettavaksi vähimmäismäärää pienempänä, jos tekoa voidaan pitää vähäisenä ja maksun määräämättä jättäminen tai määrääminen vähimmäismäärää pienempänä on kohtuullista laiminlyönnin laatu, toistuvuus, suunnitelmallisuus ja muut olosuhteet huomioon ottaen.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

Tämän lain 12 §:n 2 momentissa tarkoitettulla hevosen mikrosirun asettajalla, joka on muu kuin eläinlääkäri, tulee olla mainitussa lainkohdassa tarkoitettu valtuutus kuuden kuukauden kuluessa tämän lain voimaantulosta. Tämän lain 15 §:n 2 momentissa tarkoitettulla lemmikkieläimen mikrosirun asettajalla, joka on muu kuin eläinlääkäri, tulee olla mainitussa lainkohdassa tarkoitettu valtuutus viimeistään 1 päivästä tammikuuta 2028.
